

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om Räddningsinstitutet och om ändring av 15 § i räddningslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att det skall stiftas en ny lag om Räddningsinstitutet, som ersätter den lag om Räddningsinstitutet som trädde i kraft vid ingången av år 1995. Syftet med propositionen är att bestämmelserna om Räddningsinstitutet skall förnyas så att författningsnivån motsvarar de krav som ställs grundlagen. Det föreslås också att bestämmelserna om Räddningsinstitutets förvaltning, utbildning, undervisning och examina skall kompletteras och förnyas. För att rättskyddet för studerandena vid Räddningsinstitutet skall förbättras föreslås lagen innehålla mer omfattande, noggrannare och exaktare bestämmelser om studerandenas rättigheter och skyldigheter än för närvarande. För att

garantera en jämlik behandling av dem som studerar vid institutet föreslås det att den nya lagen i större omfattning än för närvarande skall tillämpas också på yrkeshögskolestuderandena inom räddningsväsendets befälsutbildning.

I 15 § i räddningslagen bestäms om statens ansvar för utbildningen inom räddningsväsendet. Enligt propositionen skall 15 § i räddningslagen ändras så att den föreslagna nya lagen om Räddningsinstitutet beaktas i bestämmelsen.

Lagarna avses träda i kraft den 1 augusti 2006.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL.....	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Inledning	3
2. Nuläge.....	3
2.1. Lagstiftning.....	3
2.2. Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i vissa länder utomlands och EU	5
2.3. Bedömning av nuläget	6
3. Målsättning och de viktigaste förslagen	7
3.1. Målsättning.....	7
3.2. De viktigaste förslagen.....	8
4. Propositionens konsekvenser	8
5. Beredningen av propositionen.....	9
5.1. Beredningskedan och beredningsmaterial.....	9
5.2. Remissyttranden och hur de har beaktats.....	9
DETALJMOTIVERING	10
1. Lagförslag	10
1.1. Lag om Räddningsinstitutet.....	10
1 kap. Allmänna bestämmelser.....	10
2 kap. Räddningsinstitutets förvaltning.....	10
3 kap. Utbildning, undervisning och examina.....	12
4 kap. Studerandenas rättigheter och skyldigheter	16
5 kap. Särskilda bestämmelser	26
1.2. Räddningslagen	29
2. Närmare bestämmelser och föreskrifter	29
3. Ikraftträdande	30
4. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	30
LAGFÖRSLAGEN	34
om Räddningsinstitutet	34
om ändring av 15 § i räddningslagen	43
BILAGA	44
PARALLELLTEXT.....	44
om ändring av 15 § i räddningslagen	44

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Räddningsinstitutet, som lyder under inrikesministeriet och upprätthålls av staten, sköter den yrkesinriktade utbildningen för personalen inom räddningsväsendet och vid nödcentralerna samt vissa andra utbildningsuppgifter. Räddningsinstitutets verksamhet regleras i lagen (1165/1994) och förordningen (1237/1994) om Räddningsinstitutet, vilka trädde i kraft vid ingången av år 1995. Det föreslås att de mest centrala bestämmelserna som hör samman med rättigheterna och skyldigheterna för studerandena vid Räddningsinstitutet skall överföras från förordning till lagnivå. Enligt grundlagen skall bl.a. bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter utfärdas genom lag. Den nya lagen innehåller dessutom noggrannare och mer omfattande bestämmelser om behörighet för studier, antagning av studerande, inskrivning, studierätt, tillgodoräkning av tidigare studier och vissa andra centrala sakkomplex som hör samman med studerandenas ställning. Vid sidan av yrkeshögskolelagen tillämpas även den nya lagen om Räddningsinstitutet i större utsträckning än tidigare på yrkeshögskolestuderandena inom räddningsväsendets befälsutbildning. Lagen föreslås också innehålla en ny bestämmelse om drogtestning av studerande. Bestämmelserna om disciplinär bestraffning av studerande och ändringssökande skall också uppdateras. Räddningsinstitutets uppgifter definieras i lagen på motsvarande sätt som för närvarande, dock med beaktande av de faktiska förändringar som skett i institutets verksamhet. Räddningsinstitutets förvaltning regleras för närvarande nästan uteslutande i förordning. Det föreslås att de centrala bestämmelserna som hör samman med institutets förvaltning skall tas in i lagen. Samtidigt föreslås det att bestämmelserna om institutets förvaltning till vissa delar skall förnyas.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning

Utvecklingen av den lagstiftning som styr utbildningen inom räddningsväsendet

Utbildningen av brandbekämpningspersonalen genomfördes fram till början av förra seklet i allmänhet inom den egna brandkåren. Därefter började brandbekämpningsorganisationerna utbilda brandbefälet genom att ordna kurser inom branschen. Enligt den första brandlagen som stiftades år 1933 svarade staten för utbildningen av brandbefälet. Bestämmelser om statens ansvar för utbildningen ingår också i den brandlag (462/1960) som ersatte den första brandlagen och i den efterföljande lagen om brand- och räddningsväsendet (559/1975), lagen om räddningsväsendet (561/1999) och i den gällande räddningslagen (468/2003). Enligt 15 § 1 mom. i räddningslagen sköter staten yrkesutbildningen inom räddningsväsendet samt utbildningen av den ledande och specialiserade personalen inom befolkningsskyddet. Närmare bestämmelser om hur utbildningen ordnas ingår för närvarande i lagen och förordningen om Räddningsinstitutet. Enligt 15 § 2 mom. i räddningslagen kan inrikesministeriet också bemyndiga någon annan läroanstalt än Räddningsinstitutet att ge yrkesinriktad grundutbildning inom räddningsbranschen. Inrikesministeriet har gett Helsingfors stads räddningsskola ett sådant bemyndigande.

Särskilda bestämmelser om utbildningen inom räddningsväsendet utfärdades år 1956 då lagen om statens brandskola (504/1956) stiftades. Brandskolans utbildningsuppgifter utvidgades genom lagen om statens brandinstitut (157/1970) som stiftades år 1969. Verksamheten vid statens brandinstitut och statens befolkningsskyddsskola utvecklades genom lagen om räddningsförvaltningens utbildningscentral (882/1978). Utbildningsuppgifterna sköttes därefter av statens brandinstitut i Esbo och statens befolkningsskyddsskola i Lojo. Med stöd av lagen om statens räddningsläroanstalter (62/1992)

överfördes de nämnda läroanstalternas verksamhet till Statens räddningsinstitut och Statens räddningsskola, vilka hade till uppgift att ge utbildning såväl inom brand- och räddningsväsendet som inom befolkningsskyddet. Genom lagen om Räddningsinstitutet sammanslogs Statens räddningsinstitut och Statens räddningsskola till Räddningsinstitutet.

Befolkningsskyddets och befolkningsskyddsutbildningens rötter sträcker sig till 1920-talet. Befolkningsskyddsutbildningen sköttes dels av staten, dels av olika organisationer inom branschen. År 1939 stiftades lagen om befolkningsskydd (374/1939) och år 1958 ersattes den av en ny lag om befolkningsskydd (438/1958). I lagen om befolkningsskydd reglerades statens ansvar för utbildningen av ledare och övrig specialpersonal för befolkningsskyddet. År 1972 utfärdades särskilda bestämmelser om befolkningsskyddsutbildningen, då lagen om statens befolkningsskyddsskola (921/1972) stiftades. Enligt de utbildningsarrangemang som fastställdes i lagen om statens räddningsläroanstalter upphörde Statens befolkningsskyddsskola år 1992 att verka som en särskild utbildningsenhet. Den befolkningsskyddsutbildning som staten svarar för har därefter skötts vid läroanstalterna inom räddningsbranschen. Inom lagstiftningen har befolkningsskyddet sedan år 1999 begreppsmässigt utgjort en del av räddningsväsendet och i enlighet med detta regleras befolkningsskyddet nuförtiden i den lagstiftning som gäller räddningsväsendet.

Räddningsinstitutets verksamhet

Utbildningen för räddningsväsendets manskap (brandmännen) överfördes år 1992 från Esbo till de nya verksamhetslokaler som byggts i Kuopio. Utbildningen inom räddningsväsendet, som staten svarar för, koncentrerades år 1995 i sin helhet till Kuopio i och med att utbildningen av räddningsväsendets befäl och befolkningsskyddsutbildningen flyttades dit från Esbo och Lojo. Samtidigt sammanslogs Statens räddningsskola och Statens räddningsinstitut till en och samma läroanstalt, Räddningsinstitutet.

Räddningsinstitutet sköter utöver den yrkesinriktade grundutbildningen för räddningsväsendets manskap och underbefäl även den yrkesinriktade grundutbildningen för jourhavande vid nödcentraler. Utbildningen inom räddningsväsendet har utvecklats kraftigt efter att Räddningsinstitutet inledde sin verksamhet. Yrkeshögskoleutbildningen för räddningsväsendets befäl inleddes år 2000 i samarbete med Pohjois-Savon ammattikorkeakoulu (nuförtiden Savonia-ammattikorkeakoulu). Studerandena inom befälsutbildningen är studerande vid yrkeshögskolan, men i praktiken sköts utbildningen av Räddningsinstitutet. Räddningsinstitutet ger yrkesinriktad tilläggsutbildning (fortbildning) och ordnar beredskapsutbildning för ledande myndigheter och specialpersonal. Räddningsinstitutet svarar också för den lagstadgade utbildningen av den ledande och specialiserade personalen inom befolkningsskyddet. Räddningsinstitutet har enligt lag också till uppgift att vid behov ordna annan utbildning inom räddningsväsendet samt på förordnande av inrikesministeriet sköta andra uppgifter som hör samman med läroanstaltens verksamhet. Som nya uppgifter har Räddningsinstitutet ålagts att ordna utbildning som ger beredskap för civil krishantering samt att för sin del svara för forsknings- och utvecklingsverksamheten inom räddningsväsendet.

Räddningsinstitutets resultatmål fastställs i ett resultatavtal mellan inrikesministeriet och Räddningsinstitutet. Vid Räddningsinstitutet avlades år 2004 sammanlagt 120 yrkesinriktade grundexamina. Samma år avlade 18 studerande yrkeshögskoleexamen inom räddningsväsendet. Inom den yrkesinriktade grundutbildningen var det totala antalet studerandedagar år 2004 ca 66 000 och inom den yrkesinriktade tilläggsutbildningen ca 20 500.

I slutet av år 2004 omfattade Räddningsinstitutets personal 101 personer, varav 68 hörde till undervisningspersonalen.

2.2. Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i vissa länder utomlands och EU

Allmänt

Nedan granskas kort hur utbildningen inom räddningsväsendet har organiserats i olika länder. Utöver de nordiska länderna har man valt att granska Storbritannien och Holland, vilka utgör exempel på det mellaneuropeiska systemet. Europeiska unionen har inte utfärdat bestämmelser om yrkesutbildningen inom räddningsväsendet.

Sverige

I Sverige ordnas utbildningen inom räddningsväsendet av Räddningsverket som lyder under försvarsministeriet. Räddningsverket har fyra egna läroanstalter som är belägna i Revinge, Skövde, Rosersberg och Sandö. Vid dessa läroanstalter utbildas årligen ungefär 1 500 brandmän, brandförmän och brandmästare. Den grundläggande utbildningen är tvåårig.

Brandchefsbehörighet erhålls genom att man avlägger brandingenjörsexamen vid Lunds tekniska högskola och därutöver utbildning för brandbefäl vid en av Räddningsverkets läroanstalter. I kommuner med låg risknivå kan också en person som avlagt brandmästarexamen och som dessutom har fullföljt ett särskilt vidareutbildningsprogram utses till brandchef. För närvarande finns det i Sverige ungefär lika många brandchefer med universitetsexamen och med brandmästarbehörighet.

Norge

Sedan år 2003 har utbildningen inom räddningsväsendet i Norge hört till justitieministeriets förvaltningsområde. Utbildningen av manskaper omfattar en tvåårig utbildningsperiod, av vilken den största delen genomförs vid brandkårerna och en inledande period på ungefär två månader vid Norges Brannskole.

Befälsbehörighet kan erhållas genom två alternativa utbildningar. De som arbetar inom räddningsbranschen skall genomgå tre separata kurser och däremellan skaffa mer arbets-

erfarenhet. Utbildningarna är i sig mycket korta, de omfattar sammanlagt endast ungefär fyra månaders studier. Det andra utbildningsalternativet förutsätter diplomingenjörsexamen och därutöver fyra veckors arbetsutbildning vid brandskolan.

Danmark

Den ledande myndigheten inom det danska räddningsväsendet är Beredskabsstyrelsen som lyder under inrikesministeriet. Utbildningen inom räddningsväsendet sköts av Danish Emergency Management Agency (DEMA), som lyder under försvarsministeriet. DEMA svarar för all krishanteringsutbildning. Utbildning ges såväl för hantering av olyckor i vardagslivet som för hantering av militära kriser.

DEMA ordnar årligen en tre månader lång kurs som ger 900 värnpliktiga grundläggande brandmansfärdigheter och 500 värnpliktiga får utöver de grundläggande färdigheterna dessutom utbildning för mer krävande räddningsuppgifter under en sex månaders kurs. I praktiken utser räddningsverken sitt manskaper bland personer som genomgått denna utbildning, och utbildningen fördjupas genom räddningsverkens egen utbildning.

Befälsutbildningen sker vid DEMA:s läroanstalter. Alla som vill arbeta i befälsuppgifter skall genomgå utbildning vid DEMA:s tekniska institut (Technical College), där utbildningen är inriktad på räddningstaktik och särdragen i samband med olyckor som gäller farliga ämnen. Vid DEMA:s akademi ligger tyngdpunkten på utvecklingen av ledarfärdigheter.

I Danmark finns det exceptionellt få bestämmelser om brandchefens ställning. I lagstiftningen konstateras att chefen skall ha en central ställning i kommunens räddningsorganisation, men det finns inte någon mer detaljerad definition av chefsens uppgifter eller befogenheter. Lagstiftningen innehåller inte heller några bestämmelser om behörighet eller utbildning för brandchefer.

Storbritannien

Räddningsväsendet hör i Storbritannien till inrikesministeriets förvaltningsområde.

Räddningsväsendet i landet grundar sig på de stora brandkårerna i grevskapen, vilka i England är sammanlagt 39, i Wales 3 och i Nordirland 1. Dessutom har sju metropolområden egna brandkårer. Flera av de regionala brandkårerna har en egen skola för utbildningen av manskap, där studierna närmast motsvarar den finska läroavtalsutbildningen.

Befälsutbildningen sköts av Fire Service College (FSC) i Moreton-in-Marsh. Endast de som är anställda vid brandverken kan bli antagna till utbildningen. Det finns tio olika nivåer för personalen vid brandverken och för att avancera från en nivå till en annan måste man i regel avlägga tilläggsexamina. I samband med den högsta examen som ger brandchefsbehörighet sker en kraftig gallring, det är vanligt att mindre än en tredjedel av dem som deltagit i den skriftliga examen blir godkända.

Holland

Räddningsväsendet hör också i Holland till inrikesministeriets förvaltningsområde. Den grundläggande utbildningen för manskapet sker vid brandkårernas egna eller gemensamma utbildningscenter. Krävande specialutbildning ordnas vid statens NIBRA-institut (Nederlands Instituut voor Brandweer en Rampenbestrijding) som också producerar det material som används vid utbildningen.

Brandbefälsbehörighet kan erhållas genom två alternativa utbildningar. NIBRA utbildar årligen 24 personer som avlagt yrkeshögskoleexamen eller universitetsexamen för brandbefälsuppgifter. Därutöver ordnar NIBRA utbildning som ger befälsbehörighet för 65 personer som fungerar inom räddningsväsendet.

Dessutom ordnar NIBRA utbildning för krisledning på magisternivå i samarbete med de holländska anstalter som ger tjänstemannautbildning. Denna utbildning är avsedd för arbetstagare vid organisationer som stöder den nationella krisledningen.

2.3. Bedömning av nuläget

Räddningsinstitutets förvaltning regleras för närvarande i en förordning som utfärdats med stöd av ett bemyndigande i lag. All ut-

övning av offentlig makt skall enligt Finlands grundlag bygga på lag och de allmänna grunderna för statsförvaltningens organ skall regleras genom lag om deras uppgifter omfattar utövning av offentlig makt. Tjänstemännen och de beslutsfattande organen vid Räddningsinstitutet, som upprätthålls av staten, utövar offentlig makt då de fattar beslut bl.a. om frågor som hör samman med studerandenas förmåner, rättigheter och skyldigheter. De centrala frågor som hör samman med institutets förvaltning bör därför regleras på lagnivå.

Räddningsinstitutet har i resultatavtalen mellan inrikesministeriet och institutet utöver de egentliga lagstadgade uppgifterna dessutom getts i uppgift att sköta forsknings- och utvecklingsverksamheten inom räddningsväsendet samt ordna utbildning som ger beredskap för civil krishantering. Den definition av Räddningsinstitutets uppgifter som ingår i författningarna bör ses över med hänsyn till institutets nya uppgifter.

Uppgifterna för Räddningsinstitutets lärarkår hör samman med beredningen av ärenden som gäller institutet, disciplinärenden och beslut som gäller studerandenas vitsord. I praktiken bereds Räddningsinstitutets ärenden nuförtiden vid institutets verksamhetsenheter och vitsorden fastställs de facto av vederbörande lärare. Med tanke på en ändamålsenlig skötsel av institutets uppgifter finns det inte längre behov av att lärarkåren fungerar som ett särskilt organ. Med hänsyn till studerandenas rättsskydd är det motiverat att behandlingen av de viktigaste disciplinärendena koncentreras till ett särskilt sakkunnigorgan.

Det finns skäl att utöka uppgifterna för Räddningsinstitutets delegation, så att delegationen har en centralare ställning vid bedömningen av de ändringar som behöver genomföras i institutets verksamhet till följd av den förändring och utveckling som sker i samhället och i olika myndigheters verksamhet.

Den gällande lagstiftningen innehåller inga bestämmelser om utvärderingen av kvaliteten på den utbildning och övriga verksamhet som ordnas vid Räddningsinstitutet. Flera författningar som gäller undervisningsväsendet har på senare tid utökats med förpliktelser som

hör samman med utvärdering av kvaliteten.

För närvarande finns det på lagnivå bestämmelser om den utbildning som skall ordnas vid Räddningsinstitutet samt om undervisningsspråket. De bestämmelser som gäller undervisningens mål och planering har utfärdats genom förordning. Det finns skäl att komplettera bestämmelserna om den utbildning och undervisning som ordnas vid Räddningsinstitutet samt om de examina som avläggs där, så att de mest centrala utgångspunkterna för utbildningen och undervisningen definieras på lagnivå i enlighet med liknande principer som ingår i lagstiftningen om den allmänna yrkesutbildningen och yrkeshögskoleutbildningen.

Den gällande lagstiftningen innehåller inte någon definition av den yrkesinriktade grundutbildningens omfattning eller innehåll. Enligt förordningen om Räddningsinstitutet fastställs de kvantitativa målen för Räddningsinstitutets verksamhet i utbildningsprogrammet, som inrikesministeriet årligen fastställer. Det saknas för närvarande tillräckligt klara bestämmelser om utbildningsprogrammen och i synnerhet om de examina som avläggs inom dem. Regleringen bör i detta avseende kompletteras.

I läroplanerna fastställs de centrala sakkomplex som hör samman med undervisningen och studierna. Studerandenas rättigheter och skyldigheter i samband med studierna fastställs i stor utsträckning på basis av läroplanerna. Enligt den gällande förordningen bestäms de kvalitativa målen för Räddningsinstitutets verksamhet i kursernas läroplaner. Eftersom man i läroplanerna reglerar flera sakkomplex som är väsentliga med avseende på studerandenas rättigheter och skyldigheter, bör läroplanernas centrala innehåll definieras på lagnivå.

Grunderna för antagningen av studerande har för närvarande inte definierats i de författningar som gäller Räddningsinstitutet, utan urvalsgrunderna för den utbildning som leder till yrkesexamen definieras i institutets utbildningsprogram som fastställs av inrikesministeriet. Med tanke på en jämlik behandling av studerandena och tryggheten av studerandenas rättsskydd bör behörigheten för studier och antagningen av studerande regleras i den lagstiftning som gäller institutet.

För närvarande regleras också vissa centrala rättigheter och skyldigheter för studerandena i förordning. Denna reglering kan till vissa delar inte anses tillräcklig med tanke på rättsskyddet och till vissa delar saknas reglering helt och hållet. Enligt grundlagen skall bl.a. bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter utfärdas genom lag och regleringen skall därför preciseras och kompletteras.

Enligt den gällande förordningen hör alla studerande vid läroanstalten till Räddningsinstitutets elevkår. När det gäller tolkningen av grundlagens bestämmelser om föreningsfrihet har grundlagsutskottet utgått från att den allmänna principen för medlemskap i en förening inte kan vara att medlemskapet fastställs automatiskt, direkt med stöd av lag. Enligt utskottet skall utgångspunkten för föreningsfriheten vara att medlemskapet i en förening grundar sig på frivillighet och på en uttrycklig viljeyttring. Från denna utgångspunkt kan man enligt utskottet avvika endast om det finns särskilda grunder för avvikelsen som är godtagbara med tanke på föreningsfriheten, såsom ett välgrundat behov av att genom lag grunda en förening för en offentlig uppgift. Därför föreslås det att lagstiftningen om Räddningsinstitutet inte längre skall innehålla någon bestämmelse om elevkåren. Studerandenas eventuella föreningsverksamhet kan i fortsättningen ordnas på basis av studerandenas frivilliga verksamhet.

På studerandena inom räddningsväsendets yrkesinriktade grundutbildning tillämpas lagstiftningen om Räddningsinstitutet och på högskolestuderandena inom räddningsväsendets befälsutbildning tillämpas i första hand yrkeshögskolelagstiftningen. Rättigheterna och skyldigheterna för studerandena vid Räddningsinstitutets olika utbildningsprogram och kurser har således inte i lagstiftningen definierats på ett tillräckligt enhetligt sätt med tanke på en ändamålsenlig organisering av undervisningen.

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1. Målsättning

Det centrala målet med lagstiftningsrefor-

men är att förnya bestämmelserna om Rådningensinstitutet med beaktande av de krav som grundlagen ställer. De allmänna grunderna för Rådningensinstitutets organ som utövar of-fentlig makt skall, liksom grunderna för stu-derandenas rättigheter och skyldigheter, i en-lighet med grundlagen regleras på lagnivå. Avsikten är också att bestämmelsernas inne-håll skall ses över och kompletteras. När det gäller definitionen av Rådningensinstitutets uppgifter, förvaltning, undervisning och ex-amina samt studerandenas rättigheter och skyldigheter beaktas de utvecklingsbehov som uppdragats i samband med institutets verksamhet och de faktiska förändringar som skett i verksamheten. För att institutets för-valtning skall effektiveras och studerandenas rättsskydd förbättras skall institutets organ förnyas och definitionen av deras uppgifter ses över. Det centrala målet med förnyelsen av bestämmelserna om utbildning, undervis-ning och examina är att tydligt fastställa stu-derandenas rättigheter och skyldigheter, vil-ket bidrar till att förbättra studerandenas rättsskydd.

Vid förnyelsen av bestämmelserna har man dessutom strävat efter att ta hänsyn till de allmänna utvecklingslinjerna inom lagstift-ningen och i synnerhet till utvecklingen av den lagstiftning som reglerar den allmänna yrkesutbildningen och yrkeshögskoleutbild-ningen.

3.2. De viktigaste förslagen

För närvarande ingår bestämmelserna om Rådningensinstitutets förvaltning i förordning. Enligt lagförslaget skall bestämmelserna om institutets rektor och rektorns uppgifter, be-slutanderätten i ärenden som gäller institutet samt arbetsordningen ingå i lag. Med stöd av ett bemyndigande i lag utfärdas i arbetsord-ningen närmare bestämmelser om Rådningensinstitutets förvaltning och verksamhet, personalens uppgifter och befogenheter samt om behandlingen av ärenden.

Enligt den gällande förordningen behandlar Rådningensinstitutets examensnämnd rättelse-yrkanden som gäller antagningen av stu-derande och bedömningen av studieprestatio-ner. Examensnämnden skall ersättas av en rättelse- och disciplinnämnd som utöver be-

handlingen av rättelseyrkanden dessutom an-förtros beslutanderätten i de viktigaste disci-plinärendena.

Lärarkårens verksamhet i egenskap av ett särskilt organ upphör. De uppgifter som i den gällande förordningen fastställts för lärarkå-ren hör samman med beredningen av ärenden som gäller institutet. Enligt bestämmelserna fattar lärarkåren dessutom beslut om stu-de-randenas vitsord. I praktiken bereds Rådningensinstitutets ärenden nuförtiden vid insti-tutets verksamhetsenheter och vitsorden fast-ställs de facto av vederbörande lärare. Lärar-kårens verksamhet i egenskap av ett särskilt organ har visat sig vara onödig.

Utöver de uppgifter som för närvarande fastställts i lag skall institutet ges i uppgift att för sin del svara för forsknings- och utveck-lingsverksamheten inom räddningsväsendet och för koordineringen av forskningsverk-samheten, samt ordna utbildning som ger be-redskap för civil krishantering. Eftersom des-sa uppgifter är av permanent natur föreslås det att ett uttryckligt omnämnande av de nya uppgifterna skall tas in i lagen. Enligt den fö-reslagna lagen har Rådningensinstitutet fort-sättningsvis till uppgift att vid behov även sköta andra uppgifter som hör samman med institutets verksamhetsområde än de som ut-tryckligen specificeras i lagen. Om dessa uppgifter avtalas i det årliga resultatavtal som ingås mellan Rådningensinstitutet och in-rikesministeriet.

4. Propositionens konsekvenser

I propositionen är det i huvudsak fråga om en översyn av författningsnivån för bestäm-melserna om Rådningensinstitutet samt om en precisering och komplettering av vissa be-stämmelser. Det föreslås också att reglering-en gällande Rådningensinstitutets förvalt-ningsorgan till vissa delar skall förnyas. En-ligt propositionen anförtros Rådningensinsti-tutet som nya uppgiftsområden i lagen att för sin del svara för forsknings- och utvecklings-verksamheten inom räddningsväsendet samt ordna utbildning som ger beredskap för civil krishantering. Dessa ändringar har inte nämnvärda ekonomiska konsekvenser när det gäller Rådningensväsendets budget. Rådningensväsendets forsknings- och utvecklings-

verksamhet skall i första hand skötas inom ramarna för institutets nuvarande resurser.

Det föreslås att grunderna för studerandenas rättigheter och skyldigheter på lagnivå skall regleras noggrannare och exaktare än vad som är fallet för närvarande. Man bedömer att detta kommer att förbättra studerandenas rättsskydd.

5. Beredningen av propositionen

5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial

Inrikesministeriet inledde den 4 mars 2004 ett projekt för förnyelse av lagstiftningen om Räddningsinstitutet. Lagförslaget har beretts vid inrikesministeriet. Beredningen har letts av en arbetsgrupp där förutom inrikesministeriets räddningsavdelning även undervisningsministeriet och Räddningsinstitutet har varit representerade.

5.2. Remissyttranden och hur de har beaktats

Angående förslaget till regeringsproposition har utlåtanden begärts av alla ministerier, länsstyrelser och räddningsverk samt av Ålands landskapsstyrelse, Räddningsinstitutet, Savonia-ammattikorkeakoulu, Nödcentralsverket, Dataombudsmannens byrå, Strålsäkerhetscentralen, Säkerhetsteknikcentralen, Finlands kommunförbund och Svenska Fin-

lands folkting. När det gäller branschorganisationerna begärdes utlåtanden av Finlands Brandbefälsförbund, Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland, Finlands Avtalsbrandkårers Förbund, Nuohousalan Keskusliitto, Finlands Röda Kors, Pelastusopiston oppilasyhdistys, Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade (FOSU), Kommunsektorns fackförbund (KAT), Löntagarorganisationen Pardia, Förhandlingsorganisation för Teknik och Grundservice (FKT) och Valtion yhteisjärjestö (VTY).

Remissinstanserna ansåg att revideringen av lagstiftningen om Räddningsinstitutet är motiverad och största delen av remissinstanserna har inga anmärkningar i fråga om propositionen. Undervisningsministeriet understöder propositionen men anser att lagen om Räddningsinstitutet inte i förslagen omfattning skall tillämpas på yrkeshögskolestuderande inom räddningsväsendets befälsutbildning. De bestämmelser som tillämpas på yrkeshögskolestuderande gäller i första hand anordnandet av utbildningen inom räddningsväsendet på ett säkert och ändamålsenligt sätt, varför det som föreslogs i undervisningsministeriets utlåtande inte till denna del har kunnat beaktas. I övrigt har man vid beredningen efter remissbehandlingen strävat efter att beakta de synpunkter som framfördes i utlåtandena.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lag om Räddningsinstitutet

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Lagens tillämpningsområde. Lagens tillämpningsområde ändras inte. Lagen tillämpas endast på verksamheten vid Räddningsinstitutet, som är en läroanstalt som lyder under inrikesministeriet och upprätthålls av staten.

2 §. Räddningsinstitutets uppgifter. I denna paragraf preciseras de begrepp som hör samman med utbildningen så att de motsvarar de begrepp som används nuförtiden. Uppgiftsförteckningen utökas med ordnande av utbildning som ger beredskap för civil krishantering, forsknings- och utvecklingsverksamheten inom räddningsväsendet samt koordineringen av denna verksamhet. Räddningsinstitutet har hittills skött de sist nämnda uppgifterna med stöd av ett resultatavtal mellan inrikesministeriet och institutet. Koordineringen av forsknings- och utvecklingsverksamheten innefattar bl.a. samarbete med forskningsanstalten och dem som beställt forskningen, inhämtande av uppgifter som hör samman med forskningen (forskningsprogram), informationstjänsten samt spridande av information om räddningsväsendets forskningsverksamhet. Enligt den gällande lagen utför Räddningsinstitutet utöver den i lagen angivna utbildningsuppgiften även andra uppgifter som lämpar sig för dess verksamhet, enligt vad inrikesministeriet bestämmer. Enligt den föreslagna bestämmelsen skall Räddningsinstitutet utöver de i lagen angivna uppgifterna sköta även andra uppgifter som hör samman med institutets verksamhetsområde. Det föreslås att räddningslagen (RP 160/2005 rd) skall ändras bl.a. så att det i fortsättningen är Räddningsinstitutets uppgift att sköta det tekniska upprätthållandet av åtgärdsregistret. Räddningsinstitutet gör dessutom upp räddningsväsendets riksomfattande statistik utgående från uppgifterna i åtgärdsregistret. Om institutets andra än direkt lagstadgade uppgifter avtalas

i det årliga resultatavtal som ingås med inrikesministeriet. Bestämmelserna om den utbildning som ges vid Räddningsinstitutet och om de examina som avläggs där ingår i 3 kap. i den föreslagna lagen.

2 kap. Räddningsinstitutets förvaltning

3 §. Rektor. Enligt 3 § i den gällande lagen om Räddningsinstitutet utfärdas bestämmelser om Räddningsinstitutets förvaltning genom förordning. I förordningen om Räddningsinstitutet finns bestämmelser om utnämning av rektorn samt om rektorns uppgifter, resultatansvar och beslutanderätt.

Bestämmelserna om rektorn skall överföras till lagen, eftersom de allmänna grunderna för statsförvaltningens organ enligt 119 § i grundlagen skall regleras genom lag, om deras uppgifter omfattar utövning av offentlig makt. Med allmänna grunder avses närmast namn, verksamhetsområde samt huvudsakliga uppgifter och befogenheter. Enligt förslaget skall rektorn leda institutets verksamhet och svara för att de uppgifter som ankommer på institutet sköts med gott resultat. I 4 § finns närmare bestämmelser om befogenheterna för rektorn och de övriga tjänstemännen vid Räddningsinstitutet. Rektorn skall avgöra de ärenden som ankommer på institutet, med undantag för de ärenden där beslutanderätten enligt denna lag t.ex. har anförtratts institutets rättelse- och disciplinnämnd. I den arbetsordning som avses i 5 § i lagförslaget kan man även bestämma att ett ärende som hör till rektorns befogenhet skall avgöras av en annan tjänsteman vid institutet. Nedan i förslaget specificeras också de ärenden i vilka endast rektorn har beslutanderätt och som inte i arbetsordningen kan delegeras till någon annan tjänsteman vid institutet. Till dessa ärenden hör bl.a. beslut som gäller fastställande av institutets ordningsstadga, förlust och avbrytande av studierätten samt beslut om att tilldela en studerande en varning.

4 §. Beslutanderätt. Räddningsinstitutets förvaltning regleras för närvarande i förordningen om Räddningsinstitutet, enligt vilken bestämmelser bl.a. om personalens uppgifter

ingår i den arbetsordning som fastställs av rektorn.

I denna paragraf definieras grunderna för beslutanderätten, som enligt grundlagen hör till de frågor som skall regleras på lagnivå. Utgångspunkten är att de ärenden som ankommer på Räddningsinstitutet fortsättningsvis skall avgöras av rektorn eller av någon annan tjänsteman vid institutet som anförtros sådan befogenhet i arbetsordningen. För klarhetens skull bestäms att ärendena skall avgöras på föredragning, om inte något annat bestäms i arbetsordningen.

5 §. Arbetsordning. Enligt 6 § i den gällande förordningen ingår bestämmelserna om läroanstaltens verksamhetsenheter, personalens uppgifter och läroanstaltens inre organisation i övrigt i den arbetsordning som fastställs av rektorn. I arbetsordningen kan beslutanderätten i ett ärende som hör till rektorns befogenhet anförtros någon annan tjänsteman vid läroanstalten.

Det föreslås att bestämmelserna om arbetsordningen skall överföras till lagnivå. I Räddningsinstitutets arbetsordning utfärdas även bestämmelser om sammankallandet av den i 6 § avsedda rättelse- och disciplinnämnden och om behandlingen av ärenden vid nämnden.

6 §. Rättelse- och disciplinnämnd. Enligt 18 § i förordningen om Räddningsinstitutet behandlar Räddningsinstitutets examensnämnd rättelseyrkanden som hör samman med antagningen av studerande och bedömningen av studieprestationer. När det gäller den utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen behandlas rättelseyrkandena dock av yrkeshögskolan.

Enligt 15 § 1 mom. i den gällande förordningen fattar rektorn beslut om att en studerande som gjort sig skyldig till en förseelse tilldelas en varning samt om fråntagande av boenderätten för högst en månad. Lärarkåren fattar beslut om avstängning av en studerande för viss tid och om fråntagande av boenderätten för längre tid än en månad. När det gäller den utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen fattar yrkeshögskolan beslut om disciplinära åtgärder.

Räddningsinstitutet skall enligt den föreslagna lagen inte längre ha en lärarkår som fungerar som ett särskilt organ eller någon

examensnämnd. Med avseende på undervisningen har det visat sig vara onödigt att lärarkåren fungerar som ett särskilt organ. Lärarkåren har för närvarande bl.a. till uppgift att fatta beslut om studerandenas vitsord, men i praktiken är det dock vederbörande lärare som fattar beslut om vitsorden. När det gäller behandlingen av rättelse- och disciplinärenden är det med hänsyn till studerandenas rättsskydd motiverat att lärarkåren ersätts av ett särskilt sakkunnigorgan med flera ledamöter, dvs. av rättelse- och disciplinnämnden. Ett organ som tillsätts uttryckligen för att behandla rättelse- och disciplinärenden kan bedömas ha bättre möjligheter än lärarkåren att sätta sig in i behandlingen av rättelse- och disciplinärenden. Detta ökar den sakkunskap som behövs vid rättelseförfarandet och det disciplinära förfarandet. Nämnden skall behandla och avgöra rättelseyrkanden angående beslut som fattats av rektorn och andra tjänstemän vid institutet och som gäller antagning av studerande, förlust och avbrytande av studierätten, bedömning av studieprestationer, tillgodoräknande av tidigare studier, skriftliga varningar och avbrytande av någon annan utbildning än yrkesinriktad grundutbildning. Nämnden har dessutom till uppgift att som första instans fatta beslut i ärenden som gäller avstängning av en studerande för viss tid samt i ärenden som gäller förlust av rätten att bo på institutets internat för viss tid eller helt och hållet. I beslut som i första instans fattats av nämnden får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Hos förvaltningsdomstolen får besvär också anföras över beslut som nämnden fattat i andra instans med anledning av rättelseyrkanden som gäller antagning av studerande samt förlust och avbrytande av studierätten.

I den föreslagna paragrafens 2 mom. bestäms om rättelse- och disciplinnämndens sammansättning och om tillsättandet av nämnden och i 3 mom. bestäms om beslutsfattandet vid nämnden.

Förvaltningsprocesslagen (586/1996) skall inte tillämpas på rättelse- och disciplinnämndens verksamhet, eftersom rättelse- och disciplinnämnden inte är en sådan nämnd som enligt förvaltningsprocesslagen har inrättats för behandling av ärenden som gäller änd-

ringssökande. Nämnden har till uppgift att behandla rättelseyrkanden samt läroanstaltens disciplinärenden, vilka behandlas som förvaltningsärenden. Vid behandlingen av de sist nämnda ärendena skall utöver den föreslagna lagen även förvaltningslagens (434/2003) allmänna bestämmelser tillämpas på verksamheten vid nämnden.

7 §. Räddningsinstitutets delegation. Bestämmelserna om Räddningsinstitutets delegation ingår för närvarande i 3 § i förordningen om Räddningsinstitutet. Enligt paragrafen tillsätter läroanstalten en delegation som bistår rektorn vid planeringen av Räddningsinstitutets verksamhet. Delegationen skall vara representativ i regionalt och språkligt hänseende.

I den föreslagna paragrafen har delegationens uppgifter utökats från vad som gäller för närvarande. Syftet med delegationens verksamhet är att få de centrala intressegruppernas syn på behoven av att utveckla utbildningen. Till delegationens centrala uppgifter hör bl.a. att bedöma förändringarna i samhället och i olika myndigheters verksamhet och de ändringsbehov som dessa föranleder i fråga om den utbildning och övriga verksamhet som Räddningsinstitutet ordnar. Delegationen tillsätts i fortsättningen av inrikesministeriet i stället för av Räddningsinstitutet.

8 §. Utvärdering av kvaliteten. I denna paragraf åläggs institutet en ny uttrycklig skyldighet att svara för kvaliteten och utvecklingen av den utbildning och övriga verksamhet som institutet ordnar samt för utvärderingen av verksamhetens kvalitet. I 9 § i yrkeshögskolelagen (351/2003) ingår en bestämmelse om utvärdering av kvaliteten vid yrkeshögskolorna, vilken i huvudsak motsvarar denna paragraf.

9 §. Behörighetsvillkor. Behörighetsvillkoren för Räddningsinstitutets personal regleras för närvarande i förordningen om Räddningsinstitutet. Enligt förordningen är behörighetsvillkoren för rektorn och biträdande rektorn högre högskoleexamen, ledarerfarenhet och förtrogenhet med uppgiftsområdet. Av överlärare eller andra lärare i motsvarande ställning krävs högre högskoleexamen och förtrogenhet med uppgiftsområdet.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande enligt vilket bestämmelser om behörighetsvill-

koren för rektorn och den ordinarie undervisningspersonalen utfärdas genom förordning av statsrådet. Vid behov kan även bestämmelser om behörighetsvillkoren för den övriga personalen vid institutet utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att behörighetsvillkoren för rektorn och undervisningspersonalen i huvudsak skall regleras på motsvarande sätt som för närvarande. I avvikelse från vad som gäller för närvarande har man dock för avsikt att för ordinarie undervisningstjänster även uppställa pedagogiska krav.

10 §. Användning av uniform. I den gällande lagstiftningen har Räddningsinstitutets personal inte ålagts någon skyldighet att använda uniform. Enligt inrikesministeriets förordning om räddningsmyndigheternas uniform, gradbeteckningar och identitetskort (905/2003) är Räddningsinstitutets personal berättigad att använda en sådan uniform med institutets gradbeteckningar som avses i förordningen. I praktiken använder hela Räddningsinstitutets personal institutets uniform. I den föreslagna bestämmelsen åläggs personalen i enlighet med gällande praxis en skyldighet att använda uniform. Institutet skall meddela närmare föreskrifter om när uppgiftens art eller natur förutsätter att uniform används. I likhet med vad som gäller för räddningsmyndigheternas del skall den uniform som används vid institutet och anknyttande beteckningar för tjänsteställning specificeras genom förordning av inrikesministeriet.

3 kap. Utbildning, undervisning och examina

11 §. Utbildning som leder till yrkesexamen. Av det manskap, underbefäl och befäl i huvudsyssla som deltar i räddningsverksamheten inom ett räddningsområde krävs enligt räddningslagen en sådan examen inom räddningsväsendet som motsvarar tjänsten eller uppgiften. I statsrådets förordning om räddningsväsendet (787/2003) har dessa examina specificerats. Behörighetsvillkoren för personalen vid nödcentralerna har på motsvarande sätt med stöd av lagen om nödcentraler (157/2000) specificerats i statsrådets förordning om nödcentralsverket (990/2000). Enligt 15 § i räddningslagen sköter staten bl.a. yrkesutbildningen inom räddningsväsendet.

Närmare bestämmelser om ordnandet av utbildningen ingår i lagen om Räddningsinstitutet. Enligt räddningslagen kan dock inrikesministeriet också bemyndiga någon annan läroanstalt än Räddningsinstitutet att ge yrkesinriktad grundutbildning inom räddningsbranschen. Propositionen innehåller ett förslag till lag om ändring av 15 § i räddningslagen. Det föreslås att den nämnda paragrafen i räddningslagen skall ändras så att den överensstämmer med den föreslagna lagen om Räddningsinstitutet.

Enligt den gällande lagen om Räddningsinstitutet skall Räddningsinstitutet bl.a. sköta den yrkesinriktade grundutbildningen och tilläggsutbildningen för räddningsväsendets befäl, underbefäl och manskap samt jourhavande vid nödcentraler, dock så att utbildningen för befälet skall skötas i samarbete med den yrkeshögskola som anges i lagen.

Den allmänna grundläggande yrkesutbildningen regleras i lagen om yrkesutbildning (630/1998). Enligt den avses med grundläggande yrkesutbildning sådan utbildning som leder till en yrkesinriktad examen. De examina som avläggs inom den grundläggande yrkesutbildningen är yrkesinriktade grundexamina. En yrkesinriktad grundexamen kan även, oberoende av hur yrkesskickligheten har förvärvats, avläggas i en fristående examen i enlighet med vad som bestäms i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998).

Räddningsinstitutet skall ordna sådan yrkesinriktad grundutbildning som behövs inom räddningsväsendet och nödcentralverksamheten. I likhet med den grundläggande yrkesutbildning som avses i lagen om yrkesutbildning leder också den yrkesinriktade grundutbildningen inom räddningsväsendet och nödcentralverksamheten till en yrkesexamen. En yrkesexamen inom räddningsväsendet eller nödcentralverksamheten kan dock inte avläggas i en sådan fristående examen som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning. Det föreslås att bestämmelser om utbildningsprogrammen för yrkesutbildning inom räddningsväsendet och nödcentralverksamheten och de examina som avläggs inom dem skall utfärdas genom förordning av statsrådet. Vid sidan av Räddningsinstitutet kan enligt 15 § i räddningsla-

gen fortsättningsvis även de läroanstalter som inrikesministeriet särskilt bemyndigat för uppgiften ordna yrkesinriktad grundutbildning inom räddningsbranschen. Förutom vid Räddningsinstitutet har sådan utbildning i praktiken ordnats vid Helsingfors stads räddningsskola. Inrikesministeriet fastställer enligt förslaget antalet nya studieplatser för den utbildning som leder till yrkesexamen.

12 §. Utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen. Enligt 2 a § i den gällande lagen om Räddningsinstitutet ordnas den utbildning för räddningsväsendets befäl som leder till yrkeshögskoleexamen av Pohjois-Savon ammattikorkeakoulu i samarbete med Räddningsinstitutet. I fråga om denna utbildning iakttas i tillämpliga delar vad som bestäms i lagen om yrkeshögskolestudier (255/1995) och med stöd av den. Studerandena är studerande vid yrkeshögskolan och utbildningen handhas av vardera läroanstalten enligt vad som bestäms genom förordning och enligt vad yrkeshögskolan och institutet närmare kommer överens om.

Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen skall den utbildning för räddningsväsendets befäl som leder till yrkeshögskoleexamen fortsättningsvis på samma sätt som för närvarande ordnas av den yrkeshögskola som anges i lagen i samarbete med Räddningsinstitutet. I lagförslaget beaktas att namnet Pohjois-Savon ammattikorkeakoulu har ändrats till Savonia-ammattikorkeakoulu. Studerandena inom utbildningen för räddningsväsendets befäl är på samma sätt som för närvarande studerande vid yrkeshögskolan och på utbildningen tillämpas fortsättningsvis i första hand yrkeshögskolelagstiftningen.

Av de bestämmelser som gäller Räddningsinstitutet tillämpas enligt den gällande lagstiftningen endast bestämmelsen om den yrkesinriktade utbildningens avgiftsfrihet på studerandena inom befälsutbildningen. Bestämmelsen gäller förutom undervisningen även inkvarteringen i institutets internat och måltiderna vid institutet. Studerandena inom befälsutbildningen avlägger sina studier i Räddningsinstitutets utrymmen, bor under studietiden på institutets internat och får utbildning för ett yrke inom räddningsbranschen på samma sätt som de övriga studerande som får yrkesutbildning vid institutet. Av

dessa orsaker är det motiverat och påkallat att i stället för eller vid sidan av yrkeshögskolelagen i större omfattning än för närvarande tillämpa bestämmelserna i den föreslagna lagen om Räddningsinstitutet på studerandena inom befälsutbildningen. Det föreslås att de bestämmelser som skall tillämpas på studerandena inom befälsutbildningen skall specificeras i 2 mom. På studerandena inom befälsutbildningen tillämpas den föreslagna lagens bestämmelser om praktik, undervisningens avgiftsfrihet, studiesociala förmåner, drogtestning, behandling av information om studerandenas hälsotillstånd, arbetarskydd under praktikperioden, tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande samt användning av studerandeuniform och skyddsutrustning. En yrkeshögskolestuderande kan också få ett disciplinstraff om han eller hon har handlat i strid med bestämmelserna i Räddningsinstitutets ordningsstadga, fuskat i studierna, vägrat genomgå ett drogtest eller lämnat ett prov som utvisar missbruk av rusmedel. På en yrkeshögskolestuderande vid Räddningsinstitutet tillämpas således samma materiellrättsliga bestämmelser som på en studerande inom den yrkesinriktade grundutbildningen vid Räddningsinstitutet. Beslutanderätten i disciplinärenden som gäller högskolestuderande tillkommer fortsättningsvis i regel yrkeshögskolan. En studerande inom befälsutbildningen kan dock, med anledning av ärendets natur, genom ett disciplinstraff som påförs av Räddningsinstitutet förvägras rätten att bo på räddningsinstitutets internat. Alla de bestämmelser i lagen om Räddningsinstitutet som enligt förslaget skall tillämpas på yrkeshögskolestuderandena har ett nära samband med den utbildning som ges vid Räddningsinstitutet samt med studerandenas ställning och skyldigheter vid Räddningsinstitutet.

I yrkeshögskolelagstiftningen finns det inte för närvarande tillräckliga bestämmelser om dessa frågor. Lagen om yrkeshögskolestudier har ersatts av yrkeshögskolelagen som trädde i kraft den 1 augusti 2003, vilket har beaktats i 1 mom.

13 §. Övrig utbildning. Räddningsinstitutet har för närvarande till uppgift att ordna utbildning för undantagsförhållanden för ledande myndigheter och specialpersonal samt

att vid behov även ordna annan utbildning inom räddningsväsendet.

Institutets uppgift att ordna annan utbildning än sådan som hör samman med den yrkesinriktade grundutbildningen och yrkeshögskoleutbildningen specificeras noggrannare än för närvarande i paragrafen. Med sådan utbildning för den ledande och specialiserade personalen inom befolkningskyddet som nämns i bestämmelsen avses utbildning enligt 53 § i räddningslagen. Inrikesministeriet och länsstyrelserna fattar beslut om deltagande i denna utbildning. Med utbildning som främjar beredskap för undantagsförhållanden avses utbildning som ges för främjande av den beredskapsskyldighet som avses i 40 § i beredskapslagen. Syftet med lagen om civilpersonals deltagande i krishantering (1287/2004), som trädde i kraft vid ingången av år 2005, är att stöda Finlands deltagande i internationell krishantering. Enligt 3 § 2 mom. i lagen behandlar inrikesministeriet ärenden som gäller den nationella beredskapen för civil krishantering samt ärenden som gäller bistånd genom räddningsväsendet enligt 49 § i räddningslagen. Till den nationella beredskapen hör enligt lagens 4 § bl.a. ordnande av krishanteringsutbildning för civilpersonal. Enligt lagförslaget skall institutet som en ny uppgift åläggas att ordna sådan krishanteringsutbildning. Institutet skall med stöd av ett resultatavtal mellan inrikesministeriet och institutet och inom ramen för de anslag som anvisats för uppgiften ordna krishanteringsutbildning för civilpersonal. Avsikten är att skötseln av de uppgifter som hör samman med krishantering för civilpersonal i institutets arbetsordning skall anförtros en särskild enhet som inrättas för detta syfte. Enheten skall benämnas krishanteringscentralen. Bestämmelser om avgifterna för utbildningen för civil krishantering utfärdas genom förordning av inrikesministeriet med stöd av lagen om grunderna för avgifter till staten. I likhet med vad som bestäms i den gällande lagstiftningen kan institutet fortsättningsvis även ge annan utbildning som hör samman med dess verksamhetsområde.

14 §. Den yrkesinriktade grundutbildningens omfattning och innehåll. För närvarande fastställs den yrkesinriktade grundutbildningens längd i läroplanen. Inrikesministeriet

fastställer läroplaner för den utbildning som leder till examen och rektorn läroplaner för kortkurser, om inte inrikesministeriet i ett enskilt fall bestämmer något annat. Den yrkesinriktade grundutbildningen för räddningsväsendets manskap omfattar för närvarande tre terminer (57 studieveckor) och den yrkesinriktade grundutbildningen för jourhavande vid nödcentraler omfattar likaså tre terminer (57 studieveckor). Den yrkesinriktade grundutbildningen för räddningsväsendets underbefäl omfattar två terminer. Omfattningen av yrkeshögskoleutbildningen för räddningsväsendets befäl fastställs enligt yrkeshögskolelagstiftningen.

Enligt lagen om yrkesutbildning omfattar en examen inom den grundläggande yrkesutbildningen minst två år och enligt yrkeshögskolelagen skall utbildningsprogrammen och undervisningsplanerna inom yrkeshögskoleutbildningen omfatta heltidsstudier under minst tre och högst fyra läsår. Statsrådets förordning om yrkeshögskolor (352/2003) har vid ingången av år 2005 ändrats (497/2004) så att grunden för dimensioneringen av studierna inom yrkeshögskoleutbildningen nuförtiden är en studiepoäng. Studieperioderna poängsätts i enlighet med den arbetsmängd de kräver.

I paragrafens 1 mom. föreslås att minimtiden för den yrkesinriktade grundutbildningen inom räddningsväsendet och nödcentralverksamheten som ordnas vid Räddningsinstitutet skall definieras enligt en motsvarande princip som ingår i de lagar som reglerar den allmänna yrkesutbildningen och yrkeshögskoleutbildningen. Studiernas minimiomfattning är densamma som för närvarande. Studiernas maximitid och närmare omfattning i form av studiepoäng skall fastställas i Räddningsinstitutets läroplaner.

I 2 mom. definieras strukturen för en yrkesexamen i enlighet med gällande praxis.

15 §. Praktik. Den yrkesinriktade utbildning som Räddningsinstitutet ordnar innefattar som en väsentlig del sådan praktik som ordnas vid räddningsverk, nödcentraler och på andra motsvarande arbetsplatser. För närvarande finns det inga bestämmelser om arbetspraktik för studerande vid Räddningsinstitutet eller om arrangerandet av sådan praktik. Enligt 16 § i lagen om yrkesutbildning

bygger utbildningen på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter på ett skriftligt avtal mellan utbildningsanordnaren och arbetsplatsen. Enligt 17 § i yrkeshögskolelagen kan en del av den undervisning som syftar till examen ordnas på arbetsplatser.

Det föreslås att Räddningsinstitutet och arbetsplatsen skall ingå avtal om den praktik som ordnas på en arbetsplats. Avtalet skall innehålla överenskommelser gällande parternas uppgifter, hur studerandens handledning och bedömning ordnas, de ersättningar som eventuellt betalas till arbetsgivaren samt andra omständigheter som hör samman med arrangemangen i anslutning till praktikperioden. De läroplansenliga syftena med praktikperioden och dess centrala innehåll samt praktikperiodens längd och tidpunkt skall likaså fastställas i avtalet. Om det avtalas särskilt om saken, kan studeranden under praktikperioden stå i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande till arbetsgivaren. Detta överensstämmer med gällande praxis. Det föreslås att särskilda bestämmelser om arbetarskyddet under praktikperioden skall ingå i 26 § och om tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande i 27 §.

16 §. Läroplaner. Enligt förordningen om Räddningsinstitutet bestäms de kvalitativa målen för Räddningsinstitutets verksamhet i kursernas läroplaner. Inrikesministeriet fastställer läroplaner för kurser som leder till examen och rektorn läroplaner för kortkurser, om inte inrikesministeriet i ett enskilt fall bestämmer något annat. När det gäller yrkeshögskoleutbildningen inom räddningsväsendet fastställs läroplanerna av yrkeshögskolan på framställning av Räddningsinstitutet.

I fråga om sådan yrkesutbildning som lyder under undervisningsministeriet skall utbildningsanordnaren godkänna en läroplan för utbildningen. Bestämmelser om yrkeshögskoleexamina, examensmål och studiernas struktur samt om andra grunder för studierna utfärdas genom förordning av statsrådet och med stöd av förordning i yrkeshögskolans examensstadga. Yrkeshögskolan beslutar om utbildningsprogrammets undervisningsplaner enligt vad som bestäms i yrkeshögskolans examensstadga.

Enligt den föreslagna paragrafen skall Räddningsinstitutet godkänna läroplaner för

den yrkesinriktade grundutbildningen. I läroplanen för den yrkesinriktade grundutbildningen skall man bl.a. fastställa studiernas maximitid och omfattning i form av studiepoäng, praktikperiodens längd, målen för de studieperioder som hör till en examen och deras centrala innehåll, den allmänna organisationen av undervisningen och studierna samt grunderna för bedömningen av studerandena. Vid utarbetandet av läroplanerna och planeringen av undervisningens innehåll skall Räddningsinstitutet beakta tillräcklig undervisning i de båda nationalspråken. För dem som utbildats vid Räddningsinstitutet framhävs betydelsen av de praktiska språkkunskaperna i synnerhet vid övergången till arbetslivet. En ändamålsenlig skötsel av de arbetsuppgifter som ankommer på räddningsväsendet och nödcentralsverksamheten förutsätter tillräckliga praktiska språkkunskaper, vilket måste beaktas redan i samband med yrkesutbildningen. Yrkeshögskolan skall fortsättningsvis på framställning av Räddningsinstitutet fatta beslut om läroplanerna för räddningsväsendets befälsutbildning. Kursprogrammen för den övriga utbildningen (som avses i 13 § i lagförslaget) fastställs också av Räddningsinstitutet, med undantag för kursprogrammen för krishanteringens utbildningen, vilka fastställs av inrikesministeriet. Enligt lagen om civilpersonals deltagande i krishantering har inrikesministeriet till uppgift att ordna krishanteringens utbildning för civilpersonal och eftersom uppgiften är lagstadgad är det motiverat att dessa kursers mål och omfattning fastställs av inrikesministeriet.

17 §. Undervisningsspråket. Enligt den gällande lagen är Räddningsinstitutets undervisningsspråk finska och undervisning ges också på svenska och tillfälligt även på andra språk. Enligt lagen får studerandena i prov använda antingen finska eller svenska.

Språklagen (423/2003) trädde i kraft vid ingången av år 2004. Enligt 4 § i språklagen innehåller lagstiftningen om utbildning bestämmelser om undervisningsspråk, språk som läroämne och examensspråk. Räddningsinstitutets primära undervisningsspråk är finska. Vid behov anordnar Räddningsinstitutet utbildning som leder till yrkesexamen och även annan i 13 § i lagförslaget avsedd

utbildning i form av utbildningsprogram och kurser som genomförs på svenska. Förutom på nationalspråken kan undervisning vid behov ges även på andra språk. Studerandena får i samband med antagningen av studerande och i proven använda sitt modersmål, antingen finska eller svenska.

4 kap. Studerandenas rättigheter och skyldigheter

18 §. Behörighet för studier. Den gällande lagen innehåller inga bestämmelser om behörighetsvillkoren för studier inom den yrkesinriktade grundutbildningen vid Räddningsinstitutet. Grunderna för antagning till den yrkesinriktade grundutbildningen för räddningsväsendets manskap (räddarkursen) och jourhavande vid nödcentraler (kursen för jourhavande vid nödcentraler) samt till räddningsväsendets underbefälsutbildning (underbefälskursen) definieras för närvarande i institutets utbildningsprogram, vilket fastställs av inrikesministeriet.

Gällande inträdeskrav

De formella inträdeskraven för räddarkursen är för närvarande att sökanden har fyllt 18 år innan ansökningstiden löper ut och avlagt studentexamen eller andra stadiets yrkesexamen samt att sökanden är frisk och i fråga om sin mentala och fysiska kondition lämplig för räddningsuppgifter. Sökanden skall ha ett giltigt körkort i klass BC. Dessutom förutsätts det att sökanden innan ansökningstiden löper ut har blivit godkänd i det fysiska test som ordnas på en testplats som Räddningsinstitutet utser. Av de sökande som blivit godkända vid testningen av den fysiska funktionsförmågan och som uppfyller de formella inträdeskraven kallas ungefär dubbelt så många personer till urvalsprovet som det finns studieplatser. Sökandena kallas till urvalsprovet i den prioritetsordning de fått på basis av poängantalet för ansökningarna i varje grundutbildningsgrupp, i förhållande till antalet sökande. Det urvalsprov som ordnas vid Räddningsinstitutet omfattar ett Cooper-test, simkunnighetstest, fobitest (höjdskräck, klaustrofobi) och ett psykiskt test (stresstålighet, praktisk teknisk begåv-

ning och inlärningsförmåga). Det slutliga valet av studerande sker på basis av det sammanlagda antalet poäng som erhålls för ansökningen och urvalsprovet.

De formella inträdeskraven för kursen för jourhavande vid nödcentraler är för närvarande att sökanden har fyllt 18 år innan ansökningstiden löper ut och avlagt studentexamen eller andra stadiets yrkesexamen samt att sökanden är frisk och i fråga om sin mentala och fysiska kondition lämplig för uppgiften som jourhavande vid en nödcentral. Sökanden skall ha ett giltigt körkort i klass B. Av de sökande som uppfyller de formella inträdeskraven kallas ungefär dubbelt så många personer till urvalsprovet som det finns studieplatser. Sökandena kallas till urvalsprovet i den prioritetsordning de fått på basis av poängantalet för ansökningarna i varje grundutbildningsgrupp, i förhållande till antalet sökande. Urvalsprovet omfattar ett psykiskt test som mäter lämpligheten för arbetet som jourhavande vid en nödcentral och ett språkprov. Det slutliga valet av studerande sker på basis av det sammanlagda antalet poäng som erhålls för ansökningen och urvalsprovet. Före det slutliga valet av studerande begär Räddningsinstitutet av polisen en säkerhetsutredning angående de personer som väljs till kursen för jourhavande vid nödcentraler.

De formella inträdeskraven för räddningsväsendets underbefälskurs är för närvarande att sökanden har avlagt examen för manskap inom räddningsväsendet eller för jourhavande vid nödcentraler och har minst två års arbetserfarenhet inom branschen. Av dem som avlagt brandmansexamen eller examen för alarmjourhavande enligt den tidigare examensstrukturen krävs minst tre års arbetserfarenhet inom branschen. Även en sökande som inte har någon examen inom räddningsbranschen men som enligt lagstiftningen (de övergångsbestämmelser som gäller behörighetsvillkoren i lagstiftningen om räddningsväsendet) är behörig för uppgifterna för manskap inom räddningsväsendet eller jourhavande vid nödcentraler uppfyller de formella behörighetsvillkoren. I detta fall skall sökanden ha fyra års arbetserfarenhet inom branschen. Sökanden skall visa sin fysiska lämplighet genom ett utlåtande av en testinstans som Räddningsinstitutet utsett. Till urvals-

provet kallas alla sökande som har formell behörighet och som har klarat det fysiska lämplighetstestet. Det urvalsprov som ordnas vid Räddningsinstitutet omfattar ett Cooper-test, ett skriftligt prov och ett psykiskt lämplighetstest. Studerandena väljs till underbefälskursen på basis av poängantalet i urvalsprovet.

I 20 § i yrkeshögskolelagen finns bestämmelser om behörighet för yrkeshögskolestudier.

Föreslagna inträdeskrav

Den yrkesinriktade grundutbildning som ges vid Räddningsinstitutet är kortare än den allmänna yrkesinriktade grundutbildningen och innefattar därför inte i samma utsträckning som den allmänna yrkesinriktade grundutbildningen gemensamma studier som kompletterar yrkesskickligheten eller valfria studier. Därför krävs mer omfattande allmänbildande studier av dem som antas till den yrkesinriktade grundutbildningen inom räddningsväsendet än av dem som antas till allmän yrkesinriktad grundutbildning. I avvikelse från Räddningsinstitutets gällande urvalsgrunder medför fullföljandet av gymnasiet läromängd utan att studentexamen avlagts behörighet för sådana studier för manskap inom räddningsväsendet och jourhavande vid nödcentraler som avses i det föreslagna 1 mom. Inträdeskraven ändras också så att en person som inte har sådan grundutbildning som avses i den föreslagna bestämmelsen kan antas till utbildningen, om den person som ansöker om att bli antagen som studerande enligt Räddningsinstitutets bedömning har tillräckliga kunskaper och färdigheter för studierna i fråga.

Med anledning av utbildningens natur skall de som antas som studerande vara myndiga då utbildningen inleds.

För dem som antas till utbildningen för manskap inom räddningsväsendet uppställs ett motsvarande krav på körkort som också gäller för närvarande. Av dem som antas till utbildningen för jourhavande vid nödcentraler krävs inte längre körkort.

Deltagandet i den yrkesinriktade grundutbildningen inom räddningsväsendet och nödcentralverksamheten förutsätter att stude-

randena har sådan fysisk och psykisk hälsa och funktionsförmåga som behövs i synnerhet i de praktiska arbetsuppgifterna. I det urvalsprov som avses i lagförslaget strävar man efter att utreda om de som ansöker om att bli antagna som studerande har förutsättningar för att delta i utbildningen. Den som ansöker om att bli antagen som studerande skall lämna in ett sådant läkarutlåtande som Räddningsinstitutet begär och som behövs vid bedömningen av valet av studerande, samt andra behövliga utredningar som hör samman därmed. Till dessa utredningar hör t.ex. ett testutlåtande angående bedömningen av sådan rökdykningsduglighet som behövs vid utbildningen av manskap inom räddningsväsendet. Det föreslås att 25 § skall innehålla bestämmelser om behandlingen av uppgifter om hälsotillståndet för den som ansökt om att bli antagen som studerande eller en studerande. Förutsättningarna för att en person skall kunna sköta uppgifterna inom branschen på ett behörigt sätt kan dessutom bedömas på basis av polisens säkerhetsutredning som kan begäras angående sökandena.

De som antas som studerande skall bli godkända i det urvalsprov som Räddningsinstitutet ordnar. Närmare bestämmelser om urvalsprovet och antagningen av studerande föreslås ingå i 19 §.

Inträdeskraven för underbefälsutbildningen ändras så att en person som fullföljt kursen för jourhavande vid nödcentraler inte längre kan antas till utbildningen. Detta grundar sig på att underbefälsutbildningen i avsevärd utsträckning baserar sig på de kunskaper och färdigheter som förvärvats vid utbildningen för manskap inom räddningsväsendet. Till utbildningen har man för närvarande också kunnat anta en sökande som inte har någon examen inom räddningsbranschen men som enligt lagstiftningen (de övergångsbestämmelser som gäller behörighetsvillkoren i lagstiftningen om räddningsväsendet) är behörig för uppgifterna för manskap inom räddningsväsendet eller jourhavande vid nödcentraler. En person som hör till denna grupp kan även i fortsättningen bli antagen till den underbefälsutbildning som ordnas i form av yrkesinriktad grundutbildning inom räddningsväsendet, då Räddningsinstitutet anser att sökanden har tillräckliga kunskaper och färdig-

heter för studierna i fråga. För att personen skall antas till utbildningen förutsätts det i detta fall i regel att sökanden i flera års tid har fungerat i räddnings- eller brandmansuppgifter och vid sidan av detta har förvärvat tillräckliga teoretiska grundkunskaper för att kunna genomföra utbildningen med framgång.

I 3 mom. bestäms om Räddningsinstitutets rätt att få uppgifter om hälsotillståndet för dem som ansöker om att bli antagna som studerande. Räddningsinstitutet fattar också närmare beslut om de villkor för antagning till utbildningsprogrammen som gäller hälsotillståndet och övrig lämplighet. Räddningsinstitutet kan begära en säkerhetsutredning angående sökandena, på basis av vilken det är möjligt att bedöma om en person i detta avseende är lämplig för utbildningen. De som blir utexaminerade från Räddningsinstitutet kommer att fungera i uppgifter som medför betydande befogenheter och därför måste man kunna säkerställa att en person inte har gjort sig skyldig till ett sådant brott som visar att han eller hon är olämplig för uppgifterna. Räddningsinstitutet kan på basis av säkerhetsutredningen fatta beslut om huruvida en person är lämplig för den utbildning han eller hon har ansökt om att bli antagen till.

19 §. Antagning av studerande. Det föreslås att 18 § skall innehålla bestämmelser om de allmänna behörighetsvillkoren för den yrkesinriktade grundutbildning som ordnas vid Räddningsinstitutet. Av de sökande som uppfyller de allmänna behörighetsvillkoren kallar institutet ett tillräckligt antal sökande till urvalsprovet. I urvalsprovet bedöms sökandenas fysiska och psykiska egenskaper som behövs vid utbildningen och i yrket. Tilläggspoäng kan ges för arbetserfarenhet och t.ex. för aktivitet inom frivilliga brandkårer. Tilläggspoängen beaktas i samband med kallelsen till urvalsprovet och även i samband med det slutliga valet av studerande. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar således i huvuddrag den praxis som även för närvarande iakttas vid antagningen av studerande. Enligt den föreslagna bestämmelsen skall likvärdiga urvalsprinciper tillämpas på sökandena. Räddningsinstitutet fattar beslut om antagningen av studerande. I 20 § i yr-

keshögskolelagen finns bestämmelser om intagning av studerande till yrkeshögskolorna. I enlighet med den är det respektive yrkeshögskola som beslutar om grunderna för antagningen av studerande och om ordnandet av urvalsprov i fråga om räddningsväsendets befälsutbildning.

20 §. Inskrivning. Inskrivningen utgör ett nytt krav för dem som inleder sina studier. Förslaget motsvarar i huvuddrag det krav som ingår i 23 § i yrkeshögskolelagen. Den som har blivit antagen till den yrkesinriktade grundutbildningen vid Räddningsinstitutet kan dock inte anmäla sig som frånvarande och flytta fram studiernas begynnelsestidpunkt. Enligt 28 § 1 mom. 2 punkten i lagförslaget leder försummelse av inskrivningen till förlust av studierätten, om inte försummelsen av inskrivningen beror på *force majeure*.

21 §. Studierätt. Den gällande lagen om Räddningsinstitutet innehåller inga bestämmelser om studierätten. Studerandena skall för närvarande genomföra studierna inom den tid som definieras i det utbildningsprogram som fastställts av inrikesministeriet och i enlighet med de närmare bestämmelser som ingår i läroplanen. Studiernas minimilängd bestäms i 14 § i lagförslaget. Studiernas maximitid och närmare omfattning i form av studiepoäng skall fastställas i läroplanen. Enligt 28 § 1 mom. 3 punkten i lagförslaget förlorar studeranden studierätten om han eller hon inte har slutfört sina studier inom den maximitid som fastställts i läroplanen och institutet inte av särskilda skäl beviljar honom eller henne extra tid för att slutföra studierna. I 24 § i yrkeshögskolelagen finns bestämmelser om studierätten vid en yrkeshögskola.

22 §. Tillgodoräknande av studier. Vid Räddningsinstitutet har man inte enligt de gällande bestämmelserna kunnat ansöka om tillgodoräknande av andra studier. Paragrafen innehåller en bestämmelse om tillgodoräknande av studier, vilken i huvuddrag motsvarar den bestämmelse som ingår i 30 § i yrkeshögskolelagen.

23 §. Undervisningens avgiftsfrihet och studiesociala förmåner. Enligt 6 § 1 mom. i den gällande lagen om Räddningsinstitutet är undervisning, kost och logi avgiftsfria för studerande på kurser som hör till den yrkes-

inriktade grundutbildningen samt på sådana kurser vid Räddningsinstitutet som hör till den utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen. Avgiftsfriheten skall fortfarande gälla i samma omfattning. Studerandena är fortsättningsvis skyldiga att själva bekosta läroböcker, övrigt skriftligt studiematerial och studerandeuniformen. Det föreslås att denna fråga som för närvarande regleras i förordning skall regleras i lag. Studerandena svarar också själva för de kostnader som under praktikperioden orsakas av inkvartering och måltider utanför institutet. I praktiken har studerandena för närvarande under praktikperioden fått s.k. kostpenning. Denna praxis grundar sig dock inte på någon bestämmelse i lag och skall frångås. Paragrafens 1 mom. tillämpas enligt 12 § 2 mom. också på yrkeshögskolestuderandena. I och med att lagen om Räddningsinstitutet också tillämpas på yrkeshögskolestuderandena är de i likhet med andra studerande vid Räddningsinstitutet också berättigade till gratis måltider och inkvartering (i institutets internat), utöver den avgiftsfria undervisningen.

Enligt 53 § i lagen om räddningsväsendet är en person skyldig att delta i befolkningskyddsutbildning, om en sådan myndighet som nämns i lagen förordnar personen till det. Under denna utbildning är personen berättigad till de förmåner som avses i räddningslagen. Betalningen av förmånerna grundar sig på skyldigheten att delta i utbildningen.

För närvarande har förmånerna med stöd av 6 § i lagen om Räddningsinstitutet också beviljats dem som deltar i utbildning som främjar beredskap för undantagsförhållanden enligt beredskapslagen. Enligt lagen skall det inte längre betalas ersättning för resekostnader för dem som deltar i beredskapsutbildningen. De reseersättningar som hör samman med beredskapsutbildningen skall betalas av personens arbetsgivare eller någon annan aktör. Största delen av arbetsgivarna eller de motsvarande aktörerna är offentliga myndigheter som själva med stöd av beredskapslagen är beredskapsskyldiga. Undervisningen, måltiderna och inkvarteringen vid Räddningsinstitutet föreslås fortfarande vara avgiftsfria vid beredskapsutbildningen, eftersom dess målgrupp är personal som svarar

för livsviktiga funktioner i samhället och verksamheten är allmännyttig.

Bestämmelser om grunderna för avgifterna för Räddningsinstitutets andra prestationer än de som avses i denna paragraf föreslås ingå i 36 § i lagförslaget.

24 §. Drogtestning. Den gällande lagstiftningen innehåller inga allmänna bestämmelser om drogtestning av studerandena. I den nya lagen om polisutbildning (68/2005) ingår för första gången bestämmelser om drogtestning av personer som ansöker till utbildning för grundexamen för polis och av studerande som avlägger grundexamen för polis. Lagen om integritetsskydd i arbetslivet (759/2004) innehåller bl.a. bestämmelser om test för arbetstagare. Enligt 8 § i nämnda lag kan arbetsgivaren förplikta arbetstagaren att medan arbetsavtalsförhållandet pågår visa upp ett intyg över narkotikatest, om arbetsgivaren har grundad anledning att misstänka att arbetstagaren är narkotikapåverkad i arbetet eller är beroende av narkotika och om testning är nödvändig för att utreda hans eller hennes arbets- och funktionsförmåga och arbetstagaren har ett arbete som kräver särskild noggrannhet, tillförlitlighet, självständig omdömesförmåga eller god reaktionsförmåga. Tilläggsförutsättningar för testningen är bl.a. att t.ex. arbetstagarens eller andras liv, hälsa eller arbetarskydd, trafiksäkerheten eller skyddet av uppgifter som erhållits i arbetet allvarligt kan äventyras om arbetsuppgifterna utförs under narkotikapåverkan eller vid narkotikaberoende.

Enligt lagförslaget är personer som deltar i den yrkesinriktade grundutbildningen vid Räddningsinstitutet, liksom även personer som deltar i annan utbildning som ordnas vid institutet, i samband med de praktiska arbetsuppgifterna skyldiga att på förordnande av institutet genomgå ett drogtest. För att testningen skall få genomföras förutsätts det enligt den föreslagna bestämmelsen att det finns grundad anledning att misstänka att en studerande uppträder påverkad av rusmedel. För att utreda alkoholbruk kan institutets personal i praktiken t.ex. alkoholtesta en studerande med dennes samtycke. En studerande som vägrat delta i ett alkoholtest eller för vars del testresultatet utvisar alkoholbruk skall hänvisas till hälsovårds- eller laborato-

riepersonalen för att genomgå ett egentligt drogtest. Ett eventuellt disciplinstraff enligt 30 § i lagförslaget förutsätter alltid att missbruk av rusmedel har påvisats i ett av hälsovårds- eller laboratriepersonalen utfört drogtest eller att studeranden vägrat genomgå ett sådant test. Uppgifterna från ett frivilligt alkoholtest är inte sådana uppgifter om hälsotillståndet som avses i 25 § och de antecknas inte heller i den studerandes registeruppgifter.

I synnerhet den utbildning som Räddningsinstitutet ger inom räddningsverksamheten innehåller som en väsentlig del praktik där man lär sig använda den utrustning som behövs inom räddningsväsendet. I samband med de praktiska arbetsuppgifterna används tunga släckningsbilar och annan utrustning vars hantering kräver särskild noggrannhet, tillförlitlighet, självständig omdömesförmåga och god reaktionsförmåga. En person som är påverkad av rusmedel kan allvarligt äventyra sin egen, lärarnas och även andas personers hälsa och säkerhet. Utbildningen och arbetspraktiken för jourhavande vid nödcentraler innefattar likaså uppgifter som kräver särskild omdömesförmåga av studerandena, bl.a. då man bekantar sig med och använder de myndighetsregister som behövs vid nödcentralverksamheten. Om en person deltar i de praktiska arbetsuppgifterna under påverkan av rusmedel kan det bl.a. allvarligt äventyra skyddet för de uppgifter som erhållits i arbetet. Med anledning av detta skall det enligt bestämmelsen vara möjligt att drogtesta studerandena vid Räddningsinstitutet i samband med de praktiska arbetsuppgifterna. Den drogtestning som avses i bestämmelsen är medicinsk testning genom vilken man strävar efter att utreda om en studerande använder alkohol, narkotika eller läkemedel. Räddningsinstitutet svarar för kostnaderna för det drogtest en studerande förordnas genomgå. Om detta bestäms i 2 mom.

De uppgifter som erhållits genom ett drogtest är uppgifter som gäller en persons hälsotillstånd. Bestämmelser om behandlingen av uppgifter om studerandenas hälsotillstånd ingår i 25 §.

Enligt 30 § 1 mom. i lagförslaget kan en studerande inom den yrkesinriktade grundutbildningen och en yrkeshögskolestuderande

inom räddningsväsendets befälsutbildning, som har vägrat genomgå ett drogtest eller lämnat ett prov som utvisar missbruk av rusmedel, beroende på hur allvarlig förseelsen är, straffas disciplinärt antingen med en skriftlig varning eller med avstängning för viss tid. En studerande som deltar i någon annan utbildning än den yrkesinriktade grundutbildningen kan också enligt 30 § 3 mom. i lagförslaget straffas disciplinärt genom att studierna avbryts.

25 §. Behandling av uppgifter om studerandenas och sökandenas hälsotillstånd. De centrala bestämmelserna om behandling av personuppgifter ingår i personuppgiftslagen (523/1999). Enligt den bestämmelse om lagens tillämpningsområde som ingår i 2 § i personuppgiftslagen skall personuppgiftslagen iakttas vid behandling av personuppgifter, om inte annat bestäms någon annanstans i lag. Personuppgiftslagen innehåller bl.a. de allmänna principer som skall iakttas vid behandlingen av personuppgifter samt bestämmelser som gäller behandlingen av känsliga uppgifter, den registrerades rättigheter, den registeransvariges dataskydd och förvaringen av uppgifter. Med känsliga uppgifter avses bl.a. uppgifter som beskriver någons hälsotillstånd. Enligt personuppgiftslagen är behandling av känsliga personuppgifter förbjuden, fränsett de undantag som anges i lagen. Enligt 12 § i personuppgiftslagen utgör förbudet mot behandling av känsliga uppgifter bl.a. inte hinder för sådan behandling av uppgifter som regleras i lag.

Det föreslås att lagen om Räddningsinstitutet skall innehålla bestämmelser om institutets rätt att behandla uppgifter som gäller hälsotillståndet för den som ansökt om att bli antagen som studerande eller en studerande. I övrigt tillämpas personuppgiftslagen på behandlingen av personuppgifter. Enligt den föreslagna bestämmelsen får uppgifter som gäller hälsotillståndet för den som ansökt om att bli antagen som studerande eller en studerande endast behandlas av de personer vid Räddningsinstitutet som bereder eller fattar beslut om antagningen av studerande, avbrytande eller förlust av studierätten eller om disciplinära åtgärder. I 18 § i lagförslaget bestäms om lämnande av uppgifter om hälsotillståndet till institutet i samband med be-

dömningen av valet av studerande, i 28 § om lämnande av dessa uppgifter i samband med förlust av studierätten och i 29 § om lämnande av dessa uppgifter i samband med avbrytande av studierätten. I 24 § i lagförslaget bestäms om drogtestning och i 30 § bl.a. om de disciplinStraff som hör samman med drogtestning. De uppgifter som erhållits genom ett drogtest är uppgifter som gäller en persons hälsotillstånd. I fråga om de uppgifter som gäller studerandenas hälsotillstånd fungerar Räddningsinstitutet som registeransvarig enligt personuppgiftslagen. Institutet skall enligt den föreslagna bestämmelsen förvara uppgifter om hälsotillståndet skilt från övriga personuppgifter. De uppgifter om studerandenas hälsotillstånd som innehålls av institutet skall enligt 12 § 2 mom. i personuppgiftslagen utplånas ur Räddningsinstitutets register omedelbart då det inte längre finns någon sådan grund för behandlingen av uppgifterna som baserar sig på institutets lagstadgade arbetsuppgifter. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 28/2004) angående lagförslaget om polisutbildning ansett att det trots personuppgiftslagens bestämmelse för tydlighetens skull finns skäl att i speciallagstiftningen ange hur länge uppgifterna får förvaras. Enligt förslaget till lag om Räddningsinstitutet skall uppgifterna utplånas ur registret senast ett år efter att uppgifterna har införts i registret.

Enligt 12 § i lagförslaget tillämpas på yrkeshögskolestuderande inom räddningsväsendets befälsutbildning i tillämpliga delar bestämmelsen om behandling av uppgifter om studerandenas hälsotillstånd i 25 §. Uppgifter om en yrkeshögskolestuderande får institutet bl.a. i samband med i 24 § avsedd drogtestning. Uppgifter om en yrkeshögskolestuderandes hälsotillstånd kan institutet enligt 2 mom. överlåta till Savoniamattikorkeakoulu, som fattar beslut om sådant disciplinStraff som bl.a. på grund av missbruk av rusmedel påförs en yrkeshögskolestuderande inom räddningsväsendets befälsutbildning. Om behandlingen av uppgifter gällande en yrkeshögskolestuderande gäller i övrigt vad som bestäms i den speciallagstiftning som gäller yrkeshögskolor, såsom lagen om antagningsregistret och studentexamensregistret (1058/1998).

26 §. Arbetarskydd under praktikperioden. Syftet med arbetarskyddslagen (738/2002) är att förbättra arbetsmiljön och arbetsförhållandena för att trygga och upprätthålla arbetstagarnas arbetsförmåga samt förebygga och förhindra olycksfall i arbetet, yrkessjukdomar och andra sådana olägenheter för arbetstagarnas fysiska och mentala hälsa som beror på arbetet och arbetsmiljön. Arbetarskyddslagen tillämpas enligt dess 4 § också på elever och studerandes arbete i samband med utbildningen. För tydlighetens skull föreslås lagen om Räddningsinstitutet innehålla en bestämmelse där det konstateras att arbetsgivaren är förpliktad att iaktta bestämmelserna om arbetarskydd i samband med den arbetspraktik som ordnas för studerandena.

27 §. Tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande. I 6 kap. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) finns bestämmelser om skyldigheten att iaktta sekretess inom myndigheternas verksamhet. I kapitlets 23 § föreskrivs om tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande för den som är anställd hos en myndighet. Tystnadsplikten och förbudet mot utnyttjande gäller enligt lagens 23 § 2 mom. också en praktikant. Sekretessbestämmelser finns också i den övriga lagstiftningen. T.ex. i 33 § i personuppgiftslagen bestäms om tystnadsplikt vid utförandet av åtgärder som hör samman med behandlingen av personuppgifter.

Studerandena kommer i synnerhet i samband med praktikperioderna inom räddningsväsendet och nödcentralsverksamheten att få del av sekretessbelagda uppgifter. Praktikperioderna inom utbildningen för jourhavande vid nödcentraler innefattar bl.a. i stor utsträckning användning av olika myndighetsregister. Eftersom det i utbildningen för studerande vid Räddningsinstitutet kan ingå behandling av sekretessbelagda saker föreslås att i lagen tas in en bestämmelse om tystnadsplikt för studerande. Till sitt innehåll motsvarar bestämmelsen 23 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Avsikten är att till straff för brott mot tystnadsplikten döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen (39/1889), om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § i strafflagen eller om inte strängare straff för brottet bestäms i någon annan lag.

28 §. Förlust av studierätten inom den yrkesinriktade grundutbildningen. Den gällande lagstiftningen om Räddningsinstitutet innehåller inga bestämmelser om förlust av studierätten. I praktiken kan studierätten för närvarande förloras till följd av disciplinär bestraffning i form av avstängning för viss tid eller till följd av ett straff som utdömts av en domstol. Enligt 25 § i yrkeshögskolelagen förlorar en yrkeshögskolestuderande sin studierätt vid yrkeshögskolan om han eller hon inte har anmält sig som studerande eller slutfört sina studier inom den föreskrivna tiden. I 28 § i yrkeshögskolelagen bestäms särskilt om disciplinär bestraffning i form av avstängning av en studerande för viss tid.

I den föreslagna lagen särskiljs förlust av studierätten begreppsmässigt från disciplinär bestraffning, som dock i praktiken också kan leda till förlust av studierätten för viss tid. Förlust av studierätten är inte ett disciplinärt straff utan en administrativ påföljd som hör samman med lämnande av felaktiga eller vilseledande uppgifter i samband med antagningen av studerande, försummelse av inskrivningen och överskridande av den maximtid som fastställts för studierna. En studerande inom den yrkesinriktade grundutbildningen kan fortfarande förlora sin studierätt om han eller hon har dömts till straff vid en allmän domstol och det begångna brottet visar att studeranden är olämplig för uppgifter inom branschen. En studerande som har konstaterats ha en sådan sjukdom eller skada som uppenbart utgör ett bestående hinder för deltagande i utbildningen och avläggande av examen förlorar också studierätten inom den yrkesinriktade grundutbildningen. Ett beslut om förlust av studierätten som fattas på grund av sjukdom eller skada skall alltid basera sig på ett läkarutlåtande där studerandens medicinska förutsättningar för deltagande i ifrågavarande utbildning bedöms. Utgångspunkten är att först efter avbrytandet av studierätten i enlighet med 29 § i lagförslaget fattas ett eventuellt beslut om permanent förlust av studierätten på grund av sjukdom eller skada. Bestämmelserna om disciplinstraff föreslås ingå i 30 § i lagförslaget.

Enligt 2 mom. skall en studerande på begäran ge institutet de uppgifter som krävs för bedömning av hälsotillståndet i samband

med prövningen av studieförutsättningarna.

Enligt 3 mom. i den föreslagna paragrafen fattar rektorn beslut om förlust av studierätten och i detta beslut kan rättelse yrkas hos institutets rättelse- och disciplinnämnd. Rättelse- och disciplinnämndens beslut kan enligt 38 § 1 mom. i lagförslaget överklagas hos förvaltningsdomstolen.

Förfarandet vid behandlingen av ärenden som gäller studierätten regleras i 31 §.

29 §. Avbrytande av studierätten inom den yrkesinriktade grundutbildningen. Den gällande lagen om Räddningsinstitutet innehåller inte särskilda bestämmelser om avbrytande av studierätten. I praktiken avbryts studierätten för närvarande endast i de fall då studeranden till följd av ett disciplinstraff har avstängts från institutet för viss tid. Enligt 23 § i yrkeshögskolelagen skall en yrkeshögskolestuderande varje läsår anmäla sig som närvarande eller frånvarande på det sätt som yrkeshögskolan bestämmer. Med stöd av en frånvaroanmälan kan en yrkeshögskolestuderande vara frånvarande från undervisningen under högst två läsår.

Inom den yrkesinriktade grundutbildningen kan studierätten avbrytas på grund av långvarig sjukdom eller graviditet och förlossning, dock högst för ett år i sänder. Avbrytandet av studierna kan ske på initiativ av institutet eller på studerandens ansökan. Räddningsinstitutet kan också avbryta studierätten under tiden för brottsutredningen. Närmare bestämmelser om detta finns i 32 § 4 mom. Studeranden skall på begäran ge institutet de uppgifter som krävs för bedömning av hälsotillståndet. I praktiken innebär detta ett läkarintyg där studerandens medicinska förutsättningar för deltagande i utbildningen bedöms.

30 §. Disciplinstraff.

Gällande bestämmelser

En studerande som bryter mot ordningen, gör sig skyldig till fusk i studierna eller annars uppför sig olämpligt kan enligt 7 a § 2 mom. i den gällande lagen om Räddningsinstitutet bestraffas med en varning. Om förseelsen upprepas eller är grov, kan studeranden fråntas sin studierätt för viss tid, dock högst ett år. Studeranden kan också fråntas rätten

att bo på läroanstaltens internat för viss tid eller helt och hållet. En studerande som har dömts till straff vid en domstol kan enligt 17 § 3 mom. i förordningen om Räddningsinstitutet avstängas för viss tid eller helt och hållet, om det med hänsyn till studerandens brott eller omständigheter i samband därmed är motiverat.

För närvarande fattar rektorn beslut om en varning som tilldelas en studerande som gjort sig skyldig till en förseelse och lärarkåren fattar beslut om avstängning av en studerande. Ett beslut om fråntagande av rätten att bo på internatet för högst en månad fattas av rektorn och för längre tid än en månad av lärarkåren. Enligt förordningen om Räddningsinstitutet skall studeranden innan ett disciplinärende behandlas bevisligen underrättas om den förseelse anklagelsen gäller samt ges tillfälle att blir hörd i ärendet. Ett beslut om avstängning av en studerande kan verkställas trots att det överklagas. Om ett beslut om avstängning upphävs, har studeranden rätt att räkna de studier som han eller hon har genomfört till godo på en senare, motsvarande kurs, om han eller hon inte har möjlighet att fortsätta på den kurs som avstängningen gäller.

För en sådan yrkeshögskolestuderandes del som studerar vid Räddningsinstitutet regleras det disciplinära förfarandet i 28 § i yrkeshögskolelagen. Enligt den nämnda paragrafen kan en studerande som vid en yrkeshögskola har gjort sig skyldig till fusk eller annars stört ordningen vid yrkeshögskolan disciplinärt bestraffas, beroende på hur allvarlig förseelsen är, med varning eller med avstängning för viss tid, högst ett år.

Förslag

Paragrafens 1 mom. föreslås innehålla bestämmelser om disciplinära åtgärder som gäller studerandena inom den yrkesinriktade grundutbildningen och yrkeshögskolestuderande inom räddningsväsendets befälsutbildning. Nya straffbara gärningar utgörs av vägran att genomgå ett drogtest och lämnande av ett prov som utvisar missbruk av rusmedel. Disciplinstraffen är skriftlig varning och avstängning för viss tid för högst ett år samt förlust av rätten att bo på institutets internat

för viss tid eller helt och hållet. Med beaktande av proportionalitetsprincipen kommer avstängning för viss tid och avstängning av en studerande från internatet helt och hållet på fråga endast i samband med de allvarligaste gärningarna eller försummelserna eller i samband med ofta återkommande gärningar eller försummelser. Exempelvis en studerande som till följd av missbruk av rusmedel upprepade gånger stör de andra som bor på internatet kan med stöd av bestämmelsen avstängas från internatet.

Beslutsfattandet angående disciplinära åtgärder som gäller en yrkeshögskolestuderande sker vid yrkeshögskolan i enlighet med vad som bestäms i 28 § i yrkeshögskolelagen om disciplinärt förfarande i fråga om yrkeshögskolestuderande. Enligt denna bestämmelse kan en yrkeshögskolestuderande som vid en yrkeshögskola har gjort sig skyldig till fusk eller annars stört ordningen vid yrkeshögskolan disciplinärt bestraffas, beroende på hur allvarlig förseelsen är, med varning eller med avstängning för viss tid, högst ett år. De disciplinära följderna i yrkeshögskolelagen och den föreslagna lagen om Räddningsinstitutet är enhetliga. På yrkeshögskolestuderande inom räddningsväsendets befälsutbildning tillämpas i enlighet med förslaget även de materiellrättsliga bestämmelserna i 30 § 1 mom. i den föreslagna lagen om Räddningsinstitutet. I enlighet med detta kan Savonia-ammattikorkeakoulu påföra en yrkeshögskolestuderande inom räddningsväsendets befälsutbildning som gjort sig skyldig till i 30 § 1 mom. avsedda gärningar ett disciplinStraff. En studerande som bryter mot de bestämmelser i lagen om Räddningsinstitutet som gäller yrkeshögskolestuderande stör på det sätt som avses i 28 § i yrkeshögskolelagen ordningen vid yrkeshögskolan, eftersom yrkeshögskoleundervisningen enligt lag ordnas i samarbete med Räddningsinstitutet. Med hänsyn till sakens natur har dock endast Räddningsinstitutet befogenhet att fatta beslut om att avstänga en yrkeshögskolestuderande från Räddningsinstitutets internat. I ett sådant beslut får en yrkeshögskolestuderande söka ändring med stöd av bestämmelserna om ändringssökande.

Paragrafens 3 mom. föreslås innehålla en bestämmelse om avbrytande av studierna för

en studerande som deltar i sådan övrig utbildning vid institutet som avses i 13 § i lagförslaget. Bl.a. för en studerande som deltar i yrkesinriktad fortbildning kan studierna vid en kurs som ordnas vid Räddningsinstitutet avbrytas med stöd av bestämmelsen t.ex. till följd av att rusmedelsmissbruk har uppdagats i samband med utbildningen. Med tanke på jämlikhetsprincipen är det viktigt att samma principer i fråga om uppträdande och förfarande tillämpas på alla grupper av studerande.

Förfarandet i disciplinärenden regleras i 31 §.

31 §. Förfarandet i disciplinärenden och ärenden som gäller studierätt. Enligt 15 § 2 mom. i den gällande förordningen om Räddningsinstitutet skall studeranden innan ett disciplinärende behandlas bevisligen underrättas om den förseelse anklagelsen gäller, samt ges tillfälle att blir hörd i ärendet. Enligt paragrafens 3 mom. kan ett beslut om avstängning verkställas trots att det överklagas. Om ett beslut om avstängning upphävs, har studeranden rätt att räkna de studier som han eller hon har genomfört till godo på en senare motsvarande kurs, om han eller hon inte har möjlighet att fortsätta på den kurs som avstängningen gäller. I yrkeshögskolelagstiftningen finns inte särskilda bestämmelser om förfarandet i disciplinärenden eller ärenden som gäller studierätt.

För att studerandenas rättsskydd skall tillgodose föreslås paragrafens 1 mom. innehålla en uttrycklig bestämmelse om förfarandet i disciplinärenden och ärenden som gäller studierätt, fastän förvaltningslagens allmänna bestämmelser skall iakttas i fråga om förvaltningsbeslut som gäller studerande bl.a. när det gäller utredande av ärendena och hörande av parterna. Garantierna för god förvaltning, som bl.a. innefattar hörande av en part i ett förvaltningsärende som gäller honom eller henne, skall enligt 21 § 2 mom. i grundlagen tryggas genom lag.

Då ett beslut i ett förvaltningsärende överklagas genom besvär, tillämpas förvaltningsprocesslagen på förfarandet. I 31 § i förvaltningsprocesslagen bestäms om ett besluts verkställbarhet. Enligt den nämnda paragrafen får ett beslut i vilket ändring kan sökas genom besvär inte verkställas innan det har

vunnit laga kraft. Ett beslut kan dock enligt förvaltningsprocesslagen verkställas innan det har vunnit laga kraft, om så bestäms i lag eller förordning eller om beslutet till sin natur är sådant att det bör verkställas omedelbart eller om ett allmänt intresse kräver att verkställigheten av beslutet inte uppskjuts. Enligt 32 § i förvaltningsprocesslagen kan besvärmyndigheten förbjuda att beslutet verkställs eller bestämma att verkställigheten skall avbrytas eller föreskriva något annat som gäller verkställigheten. Paragrafens 2 mom. föreslås innehålla en bestämmelse som för närvarande ingår i förordning och som gäller möjligheten att omedelbart verkställa ett beslut som gäller disciplinära åtgärder trots att ändring har sökts, om inte Räddningsinstitutet, yrkeshögskolan i fråga eller förvaltningsdomstolen bestämmer något annat. Bestämmelsen gäller också institutets beslut angående studierätten. I 2 mom. bestäms i huvuddrag på motsvarande sätt som i den gällande regleringen om en studerandes rätt att fortsätta studierna i en sådan situation då institutets beslut om avstängning för viss tid upphävs. Motsvarande principer gäller också i de situationer där institutets beslut om förlust eller avbrytande av studierätten upphävs. När det gäller en yrkeshögskolestuderande inom räddningsväsendets befälsutbildning fattar yrkeshögskolan beslut om tillgodoräkandet av studier.

32 §. Förhållandet mellan disciplinärt förfarande och ett anhängigt åtal eller ett domstolsavgörande. I 17 § i förordningen om Räddningsinstitutet finns bestämmelser om verkningarna av domstolsförfarande och förundersökning på disciplinärt förfarande. Motsvarande bestämmelser föreslås ingå i lag.

Avsikten med den föreslagna paragrafen är bl.a. att skydda studerandena mot dubbla påföljder. Under den tid ett åtal behandlas får disciplinärt förfarande inte inledas. Disciplinärt förfarande får inte heller inledas om en domstol har frikänt en studerande. En studerande som har dömts till straff vid en allmän domstol får inte av samma skäl påföras disciplinstraff. En studerande som har frikänts kan dock påföras disciplinstraff för ett förfarande som inte kan betraktas som ett brott men som kan medföra disciplinär bestraff-

ning. En studerande inom den yrkesinriktade grundutbildningen kan dock till följd av en dom förlora sin studierätt i enlighet med vad som föreskrivs om saken i 28 §. En studerandes studier kan dessutom av särskilda skäl avbrytas för den tid brottsundersökning pågår eller ett åtal är anhängigt.

I 35 c § i lagen om yrkesutbildning finns motsvarande bestämmelser angående allmän yrkesutbildning. Yrkeshögskolelagen innehåller inte motsvarande bestämmelser om förhållandet mellan disciplinärt förfarande och ett anhängigt åtal eller ett domstolsavgörande. Enligt 12 § 2 mom. i lagförslaget skall bestämmelsen också tillämpas på yrkeshögskolestuderandena inom räddningsväsendets befälsutbildning, vilka även omfattas av de disciplinära påföljder som avses i den föreslagna lagen.

33 §. Räddningsinstitutets ordningsstadga. Enligt 9 § i förordningen om Räddningsinstitutet är en studerande skyldig att iaktta läroanstaltens ordningsregler och övriga bestämmelser som utfärdats av läroanstalten samt att skaffa läroböcker, annat undervisningsmaterial och tjänstedräkt för de kurser som läroanstalten bestämmer.

Enligt 28 § 3 mom. i lagen om yrkesutbildning skall utbildningsanordnaren godkänna en ordningsstadga eller utfärda andra ordningsbestämmelser som läroanstalten skall tillämpa för att främja den interna ordningen i läroanstalten, ostörda studier samt trygghet och trivsel i läroanstaltssamfundet. I ordningsstadgan och andra ordningsbestämmelser kan man enligt 4 mom. i den nämnda paragrafen utfärda sådana regler om de praktiska arrangemangen och om korrekt uppförande som är nödvändiga för tryggheten och trivseln i läroanstaltssamfundet. Dessutom kan man utfärda regler om hur läroanstaltens egendom får hanteras och om hur man får vistas och röra sig i läroanstaltsbyggnaden och på läroanstaltsområdet. I yrkeshögskolelagen finns inga bestämmelser om yrkeshögskolans ordningsstadga. Enligt 28 § i yrkeshögskolelagen kan dock en yrkeshögskolestuderande som har stört ordningen vid yrkeshögskolan bestraffas disciplinärt.

Räddningsinstitutet har för närvarande en allmän ordningsstadga som gäller alla studerande samt en ordningsstadga för institutets

internat. Den gällande bestämmelsen överförs till lagnivå. Enligt 12 § 2 mom. i lagförslaget gäller ordningsstadgan också yrkeshögskolestuderandena inom räddningsväsendets befälsutbildning.

34 §. Användning av studerandeuniform och skyddsutrustning. Enligt 9 § i förordningen om Räddningsinstitutet är en studerande för närvarande skyldig att skaffa en tjänstedräkt för de kurser som läroanstalten bestämmer. I arbetsuppgifterna inom räddningsväsendet och nödcentralsverksamheten används en sådan uniform som föreskrivs och definieras i författningarna.

Bestämmelsen om skyldigheten att använda studerandeuniform skall överföras till lagnivå. För att terminologin skall bli enhetlig används i lagen begreppet studerandeuniform i stället för tjänstedräkt. Räddningsinstitutet fattar närmare beslut om studerandeuniformens modell och dess användning. Enligt 23 § i lagförslaget svarar studeranden för de kostnader som orsakas av anskaffningen av en studerandeuniform.

Räddningsinstitutet ställer avgiftsfritt den skyddsutrustning som behövs vid utbildningen till förfogande för studerandena inom den yrkesinriktade grundutbildningen och yrkeshögskolestuderandena inom räddningsväsendets befälsutbildning. Till den skyddsutrustning som används vid utbildningen hör bl.a. släckningsdräkter.

5 kap. Särskilda bestämmelser

35 §. Finansiering av yrkeshögskoleutbildningen. Bestämmelserna om finansiering av yrkeshögskoleutbildningen för räddningsväsendets befäl ingår för närvarande i 4 § i lagen om Räddningsinstitutet. I bestämmelsen konstateras att yrkeshögskolan erhåller finansiering för driftkostnaderna för den utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen enligt vad som bestäms i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998). Yrkeshögskolan ersätter i enlighet med bestämmelserna Räddningsinstitutet för den undervisning institutet tillhandahåller och yrkeshögskolan och institutet kommer överens om ersättningens storlek årligen före ingången av finansåret. Enligt lagen bestäms ersättningen på basis av det beräknade priset

per enhet för yrkeshögskoleexamen samt antalet studerande. Antalet studerande på statistikföringsdagen anger antalet studerande. I bestämmelsen konstateras vidare att från ingången av finansåret betalar yrkeshögskolan månatligen ersättningen till institutet i lika stora poster och senast den 15 varje månad.

Enligt lagen om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/) som träder i kraft vid ingången av 2006 slopas i fråga om finansieringen av yrkeshögskolorna den finansiering som baserar sig på det faktiska antalet studerande på statistikföringsdagarna. Som grund för finansieringen används fr.o.m. 2006 i stället för det faktiska antalet studerande det antal studerande som anges i det målavtal som undervisningsministeriet och yrkeshögskolans huvudman tillsammans ingått med yrkeshögskolan. I samband med reformen slopas den på examina baserade beräkningen av finansieringen och man övergår till beräkning enligt utbildningsområde. I den föreslagna paragrafen har beaktats ändringen av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Yrkeshögskolan ersätter fortfarande Räddningsinstitutet för den undervisning som institutet tillhandahåller i enlighet med vad yrkeshögskolan och institutet avtalar om saken. På grund av ändringen av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet anges i bestämmelsen inte längre grunderna för fastställandet av den ersättning som yrkeshögskolan betalar till Räddningsinstitutet utan fastställandet av ersättningen avtalas mellan yrkeshögskolan och institutet. Enligt förslaget kan genom förordning av statsrådet dock utfärdas närmare bestämmelser om de sakkomplex som skall ingå i avtalet mellan yrkeshögskolan och Räddningsinstitutet och de praktiska arrangemangen för betalningen av ersättningen.

36 §. Grunder för avgifterna för Räddningsinstitutets prestationer. Enligt 6 § i den gällande lagen om Räddningsinstitutet är undervisning, kost och logi avgiftsfria för studerande på kurser som hör till den yrkesinriktade grundutbildningen samt på sådana kurser vid Räddningsinstitutet som hör till den utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen. Enligt 5 § i den gällande lagen är Räddningsinstitutets utbildning för undan-

tagsförhållanden avgiftsfri, men för övriga kurser och prestationer uppbärs avgifter enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). I enlighet med 12 § 2 mom. och 23 § i lagförslaget är den yrkesinriktade grundutbildningen och yrkeshögskoleutbildningen för räddningsväsendets befäl fortfarande avgiftsfria för studerande. Även utbildningen för undantagsförhållanden är avgiftsfri enligt 23 §. I övrigt bestäms vilka av Räddningsinstitutets prestationer som skall vara avgiftsbelagda i enlighet med lagen om grunderna för avgifter till staten med de undantag som anges i paragrafens 2 mom.

Inrikesministeriets förordning om avgifter för Räddningsinstitutets prestationer och om grunderna för avgifter (1152/2004) har utfärdats med stöd av lagen om grunderna för avgifter till staten. Till Räddningsinstitutets avgiftsfria prestationer hör enligt ministeriets förordning sådan obligatorisk utbildning av den ledande och specialiserade personalen inom befolkningsskyddet som avses i räddningslagen, utbildning enligt 40 § i beredskapslagen, kurser avsedda för ledare för självskydd vid ämbetsverk och inrättningar som hör till staten, en kommun, en samkommun eller något annat offentligt samfund, eller vid statens affärsverk, samt ledar- och samarbetsutbildning inom räddningstjänsten. Till de avgiftsbelagda offentligtättsliga prestationer som avses i 6 § i lagen om grunderna för avgifter till staten, för vilka Räddningsinstitutet uppbär en fast avgift som fastställs i förordningen, hör enligt ministeriets förordning kurser för avtalsbrandkårchefer och grundkurser för industribrandchefer i bisyssla, samt andra kurser som skall genomgå för uppnående av behörighet för uppgifter inom räddningsväsendet. Till de övriga avgiftsbelagda prestationer som avses i 7 § i lagen om grunderna för avgifter till staten och som Räddningsinstitutet prissätter enligt företagsekonomiska grunder hör andra kurser än de som nämnts ovan samt bl.a. utbildningsmaterial som sammanställts på beställning.

Enligt 8 § 2 mom. i lagen om grunderna för avgifter till staten beslutar varje ministerium om vilka prestationer eller grupper av prestationer hos ministeriet eller hos andra myndigheter inom dess förvaltningsområde som

är avgiftsbelagda och för vilka prestationer eller grupper av prestationer avgiften bestäms enligt självkostnadsvärdet och vilka som prissätts enligt företagsekonomiska grunder. I det föreslagna 1 mom. har tagits in en hänvisning till lagen om grunderna för avgifter till staten.

I 5 § i lagen om grunderna för avgifter till staten bestäms om prestationer som skall vara avgiftsfria, om det inte finns särskilda skäl för att de beläggs med avgift. Till dessa hör bl.a. prestationer som inte kan anses direkt utförda för en enskild person eller ett enskilt företag eller annars för en klart avgränsad grupp. I 6 § i lagen om grunderna för avgifter till staten bestäms om avgifter för offentligtättsliga prestationer. Enligt paragrafen skall storleken på den avgift som staten uppbär för en offentligtättslig prestation motsvara beloppet av statens totalkostnader för prestationen, dvs. självkostnadsvärdet. Med en offentligtättslig prestation avses en sådan prestation av en statlig myndighet vars efterfrågan grundar sig på lag eller förordning och som myndigheten har faktisk ensamrätt att utföra. Enligt 7 § i lagen om grunderna för avgifter till staten bestäms priserna på andra myndighetsprestationer än de som nämns i 6 § enligt företagsekonomiska grunder. I statsbudgeten kan man dock enligt bestämmelsen anvisa anslag för att sänka priset på prestationer som prissätts enligt företagsekonomiska grunder. Om en myndighet har faktisk ensamrätt att utföra andra än offentligtättsliga prestationer kan det pris som uppbärs för prestationen enligt nämnda lag även bestämmas så att det motsvarar prestationens självkostnadsvärde.

Räddningsinstitutet ordnar för närvarande sådan utbildning som avses i lagen om grunderna för avgifter till staten och som skall prissättas enligt företagsekonomiska grunder bl.a. för de avtalsbrandkårer och andra frivilliga brandkårer som enligt 5 § i räddningslagen hör till det lokala räddningsväsendet. Räddningsinstitutet ordnar dessutom annan lagstadgad utbildning som stöder räddningsväsendet, vilken skulle bli mycket dyr för dem som deltar i utbildningen om den skulle prissättas enligt affärsekonomiska grunder, i synnerhet med tanke på utbildningens syfte. I Finland grundar sig räddningsväsendets or-

ganisation i betydande omfattning på frivilliga aktörers insats. Frivilliga enheter inom räddningsväsendet och organisationer som verkar inom branschen svarar för de uppgifter inom räddningsväsendet som man avtalat om med räddningsmyndigheterna. Det ligger i statens intresse att öka deltagandet i sådan utbildning genom vilken man stöder beredskapen och säkerställer att räddningsväsendet fungerar på ett behörigt sätt samt garanterar att det finns tillgång till tillräckliga tjänster i synnerhet i sådana situationer som kräver exceptionellt stora resurser av räddningsväsendet. Enligt 2 mom. i den föreslagna paragrafen kan prissättningen av Räddningsinstitutets prestationer av ovan nämnda orsaker avvika från de affärsekonomiska grunder som avses i lagen om grunderna för avgifter till staten när det gäller utbildning för frivilliga brandkårer samt övrig sådan utbildning som skulle vara speciellt dyr eller vars efterfrågan staten annars vill öka. Prestationerna anges närmare genom förordning av inrikesministeriet och genom samma förordning av ministeriet fastställs den andel av kostnaderna som skall täckas med avgifter som tas ut för den utbildning som avses i momentet.

37 §. Rättelseyrkande. Enligt 7 a § i den gällande lagen om Räddningsinstitutet kan den som har ansökt om att bli intagen som studerande söka rättelse i intagningsbeslutet och en studerande söka rättelse i bedömningen av studieprestationer enligt vad som närmare bestäms genom förordning. Enligt 18 § i förordningen om Räddningsinstitutet får rättelse i dessa ärenden sökas hos Räddningsinstitutets examensnämnd.

Det föreslås att paragrafens 1 mom. skall innehålla en bestämmelse som i huvuddrag överensstämmer med den gällande bestämmelsen i fråga om rättelseyrkanden som gäller antagning av studerande. Rättelseyrkandena skall behandlas av den rättelse- och disciplinnämnd som avses i 6 § i lagförslaget i stället för av den nuvarande examensnämnden. Det rättelseyrkande som avses i momentet gäller endast beslut om antagning av studerande till den yrkesinriktade grundutbildningen. Ett beslut om antagning till den yrkesinriktade grundutbildningen fattas enligt de grunder som anges i 4 § i lagförslaget av rektorn eller av någon annan tjänsteman vid

institutet som i institutets arbetsordning har getts befogenhet att fatta beslut i ärendet. Det är inte möjligt att yrka på rättelse i ett ärende som gäller antagning till sådan utbildning som avses i 13 § i lagförslaget. De beslut som Räddningsinstitutet fattat i dessa ärenden får i enlighet med vad som föreslås i 38 § överklagas hos förvaltningsdomstolen.

Den gällande lagstiftningen innehåller inga bestämmelser om avbrytande eller förlust av studierätten och lagstiftningen innehåller således inte heller några bestämmelser om rättelseförfarandet i dessa ärenden. I ett beslut som gäller tilldelande av en varning eller avstängning från annan utbildning än yrkesutbildning är det för närvarande inte möjligt att yrka på rättelse, men enligt 7 b § i den gällande lagen är det dock möjligt att söka ändring i ett sådant beslut hos förvaltningsdomstolen. Paragrafens 2 mom. föreslås innehålla bestämmelser om rättelseförfarandet när det gäller ett beslut om förlust eller avbrytande av studierätten, en skriftlig varning eller avbrytande av studierna enligt 30 § 3 mom. i lagförslaget.

Paragrafens 3 mom. föreslås innehålla sådana bestämmelser om rättelse av bedömningen av studieprestationer som motsvarar bestämmelserna i 18 § 2 mom. i den gällande förordningen. Enligt den föreslagna paragrafen skall det i fortsättningen också vara möjligt att yrka på rättelse i ett ärende som gäller tillgodoräknande av tidigare studier. Enligt 16 § i lagförslaget fastställs bl.a. grunderna för bedömningen av studerandena i läroplanerna för den utbildning som leder till yrkesexamen. En studerande har enligt 22 § i lagförslaget rätt att räkna sig till godo studier som slutförts i andra sammanhang och som till sina mål och sitt centrala innehåll överensstämmer med läroplanen. Räddningsinstitutet fattar beslut om tillgodoräknande av studier. Befogenheterna att fatta beslut om tillgodoräknande av studier fastställs närmare i den arbetsordning som avses i 5 § i lagförslaget.

I ett beslut om bedömning av en studieprestation eller tillgodoräknande av tidigare studier som fattats av en tjänsteinnehavare får en studerande fortfarande yrka på rättelse hos rättelse- och disciplinnämnden. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar bestämmel-

sen i 18 § 3 mom. i den gällande förordningen, frånsatt att examensnämnden har ersatts av rättelse- och disciplinnämnden.

Om rättelseförfarandet när det gäller yrkeshögskolestuderande bestäms i yrkeshögskolelagen.

38 §. Ändringssökande. I 7 b § i den gällande lagen om Räddningsinstitutet bestäms om sökande av ändring i Räddningsinstitutets beslut. Bestämmelsen i 38 § 1 mom. i lagförslaget överensstämmer med den gällande bestämmelsen, dock ändrad så att utöver Räddningsinstitutets beslut även rättelse- och disciplinnämndens beslut är överklagbara. Förbudet mot ändringssökande utsträcks att gälla Räddningsinstitutets ordningsstadga.

I ett beslut som getts vid rättelseförfarande och som gäller bedömning av en studieprestation får ändring inte sökas genom besvär. Besvärsförbudet utsträcks enligt 2 mom. i den föreslagna bestämmelsen så att det också omfattar beslut som gäller tillgodoräknande av tidigare studier och avbrytande av studier vid en s.k. kortkurs.

Enligt de gällande bestämmelserna får ändring i ett beslut av förvaltningsdomstolen som gäller intagning av studerande eller disciplinärt förfarande som avser en studerande inte sökas genom besvär. Förbudet mot ändringssökande omfattar enligt 3 mom. i den föreslagna paragrafen även de nya bestämmelserna om förlust och avbrytande av studierätten i den föreslagna lagen. Det föreslås att de disciplinärenden som omfattas av förbudet mot ändringssökande skall specificeras i lagen.

Om ändringssökande i fråga om yrkeshögskolestuderande bestäms i yrkeshögskolelagen.

39 §. Närmare bestämmelser. Det föreslås att lagen skall innehålla en sedvanlig bestämmelse om rätten att vid behov genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om lagens verkställighet.

40 §. Ikraftträdande. Paragrafens 1 mom. innehåller en sedvanlig ikraftträdelsebestämmelse. Lagen avses träda i kraft den 1 augusti 2006. Inträdeskraven för den utbildning som inleds år 2006 fastställs således på basis av den gällande lagen.

Genom lagen ersätts den nuvarande lagen om Räddningsinstitutet, som därför i 2 mom.

föreslås bli upphävd.

I 3 mom. ingår en sedvanlig bestämmelse om lagens ikraftträdande.

1.2. Räddningslagen

I 15 § i räddningslagen bestäms för närvarande om statens skyldighet att sköta yrkesutbildningen inom räddningsväsendet samt utbildningen av den ledande och specialiserade personalen inom befolkningsskyddet. Närmare bestämmelser om hur utbildningen ordnas ingår i lagen om Räddningsinstitutet. Enligt paragrafens 2 mom. kan inrikesministeriet för närvarande också bemyndiga någon annan läroanstalt än Räddningsinstitutet att ge yrkesinriktad grundutbildning inom räddningsbranschen. För närvarande ges undervisning med stöd av inrikesministeriets bemyndigande endast vid Helsingfors stads räddningsskola.

Det föreslås att bestämmelsen skall ändras så att revideringen av lagen om Räddningsinstitutet beaktas i bestämmelsen. Det föreslås dessutom att den nuvarande faktiska omfattningen av statens ansvar för utbildningen skall beaktas i 1 mom. Närmare bestämmelser om omfattningen av statens ansvar för utbildningen ingår i 11—13 § i den föreslagna lagen om Räddningsinstitutet. Det föreslås att paragrafens 2 mom. skall preciseras så att man vid behöriga läroanstalter skall iakta de bestämmelser om ordnande av utbildning som ingår i den nya lagen. En behörig läroanstalt skall tillsätta en rättelse- och disciplinnämnd som motsvarar den nämnd som finns vid Räddningsinstitutet.

2. Närmare bestämmelser och föreskrifter

I och med att lagen om Räddningsinstitutet förnyas krävs det också en förnyelse av förordningen om Räddningsinstitutet (1237/1994) som utfärdats med stöd av lagen. Den föreslagna nya lagen innehåller bestämmelser om flera sakkomplex som för närvarande regleras i förordningen. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om tillsättandet och sammansättningen av Räddningsinstitutets delegation, behörighetsvillkoren för rektorn och den or-

dinarie undervisningspersonalen samt om utbildningsprogrammen och de examina som avläggs inom dem. Genom förordning av statsrådet kan vid behov också utfärdas närmare bestämmelser om behörighetsvillkoren för andra än rektorn och undervisningspersonalen, ordnandet av yrkeshögskoleutbildning inom räddningsväsendet, avtalet mellan yrkeshögskolan och Räddningsinstitutet och betalningen av ersättningen samt om lagens ikraftträdande. Genom förordning av inrikesministeriet utfärdas närmare bestämmelser om uniformen för Räddningsinstitutets personal och om anknytande beteckningar för tjänsteställning samt om vilka av Räddningsinstitutets prestationer som skall vara avgiftsbelagda och om grunderna för avgifterna.

Räddningsinstitutet utfärdar en ordningsstadga för institutet, som inom de gränser som anges i lagen innehåller bestämmelser som är riktade till studerandena bl.a. om de praktiska arrangemangen och uppträdandet vid institutet och dess internat.

3. Ikraftträdande

Genom den föreslagna lagen överförs de väsentligaste bestämmelserna som hör samman med studerandenas rättigheter och skyldigheter från förordning till lagnivå. Genom den nya lagen genomförs dessutom vissa reformer som gäller institutets förvaltning. Lärarkåren och institutets examensnämnd avskaffas som organ och uppgifterna för Räddningsinstitutets delegation ändras i förhållande till vad som gäller för närvarande. Det tillsätts ett nytt organ, rättelse- och disciplinnämnden, som skall behandla och avgöra rättelseyrkanden som gäller antagning av studerande, förlust av studierätten och vissa andra ärenden samt behandla vissa disciplinärenden. Den nya lagen innehåller inte längre bestämmelser om en lagstadgad elevkår. Med anledning av dessa ändringar är det ändamålsenligt att lagen träder i kraft vid ingången av läsåret 2006—2007. Lagarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2006. Vid antagningen av studerande år 2006 iaktas det förfarande som anges i den gällande lagen.

4. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Den föreslagna lagen innehåller bestämmelser om Räddningsinstitutets förvaltning, utbildning, undervisning och examina samt om studerandenas rättigheter och skyldigheter. Med anledning av grundlagens bestämmelser föreslås det att bestämmelserna om vissa av de sakkomplex som för närvarande regleras i förordning skall överföras till lagnivå. De bestämmelser som skall överföras till lagnivå hör samman med organiseringen av institutets förvaltning, studiesociala förmåner, disciplinär bestraffning av studerandena och studerandenas rättsskydd. Lagen innehåller också bestämmelser om vissa sakkomplex som är av betydelse med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna och för vilkas del det saknas bestämmelser eller det endast finns bristfälliga bestämmelser i de gällande författningarna om Räddningsinstitutet. Till dessa sakkomplex hör drogtestningen av studerandena och de datasekretessfrågor som hör samman därmed. Lagförslagets bestämmelser om drogtestning skall granskas särskilt med avseende på det privatlivsskydd och skydd för personuppgifter som avses i 10 § 1 mom. i grundlagen samt med avseende på den rätt till personlig frihet och integritet som avses i 7 § i grundlagen. Disciplinstraffen bör granskas med avseende på den straffrättsliga legalitetsprincipen som ingår i 8 § i grundlagen, och institutets ordningsstadga bör granskas med avseende på bestämmelsen om delegering av lagstiftningsbehörighet i 80 § i grundlagen.

Enligt de riktlinjer som godkänts av riksdagens grundlagsutskott är det i vissa fall möjligt att begränsa en grundläggande fri- eller rättighet i vanlig lagstiftningsordning. Begränsningen skall grunda sig på en bestämmelse på lagnivå och den skall vara exakt och noggrant avgränsad. Grunden för begränsningen skall vara godtagbar med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna. Tryggandet av en annan grundläggande fri- eller rättighet kan utgöra en godtagbar grund för begränsning av en grundläggande fri- eller rättighet. Det är möjligt att begränsa en grundläggande fri- eller rättighet genom lag endast i de fall då det är nödvändigt för

att det eftersträvade målet skall nås. Då en grundläggande fri- eller rättighet begränsas genom lag skall man alltid se till att rättskyddsarrangemangen är tillräckliga och att begränsningen inte står i strid med sådana internationella förpliktelser om de mänskliga rättigheterna som är bindande för Finland. Genom vanlig lag kan man inte föreskriva en begränsning som i väsentlig utsträckning inskränker en grundläggande fri- eller rättighet som tryggats i grundlagen.

Drogtestning

Enligt den föreslagna 24 § är en studerande vid Räddningsinstitutet skyldig att på förordnande av institutet genomgå ett drogtest om det finns grundad anledning att misstänka att studeranden uppträder påverkad av rusmedel i de praktiska arbetsuppgifter som ordnas vid institutet eller i den praktik som sker på en arbetsplats. De uppgifter som erhållits genom ett drogtest är uppgifter som gäller en persons hälsotillstånd. Lagens 25 § föreslås innehålla bestämmelser om behandlingen av uppgifter om studerandenas hälsotillstånd. Vägran att genomgå ett drogtest och lämnande av ett prov som utvisar missbruk av rusmedel kan leda till en skriftlig varning eller till avstängning från studierna för viss tid. För en studerande som deltar i en sådan kurs som avses i 13 § i lagförslaget kan studierna avbrytas till följd av att studeranden vägrar att genomgå ett drogtest eller lämnar ett prov som utvisar rusmedelsbruk. Studerandenas rättsmedel utgörs av möjligheten att yrka på rättelse och rätten att söka ändring i enlighet med 37 och 38 § i lagförslaget.

Bestämmelsen om drogtestning tillämpas på studerandena inom den yrkesinriktade grundutbildningen, yrkeshögskolestuderandena inom räddningsväsendets befälsutbildning och även på de studerande som deltar i sådan övrig utbildning vid institutet som avses i 13 §. Studerandena inom räddningsväsendets befälsutbildning är studerande vid Savonia-ammattikorkeakoulu och på dem tillämpas i första hand yrkeshögskolelagen, som inte innehåller några bestämmelser om drogtestning av studerande. Enligt 12 § 2 mom. i förslaget till lag om Räddningsinstitutet gäller drogtestningen dock även yrkes-

högskolestuderandena inom räddningsväsendets befälsutbildning.

Drogtestningen av studerandena vid Räddningsinstitutet bör granskas med avseende på det privatlivsskydd och skydd för personuppgifter som avses i 10 § 1 mom. i grundlagen samt den personliga frihet och integritet som tryggas i 7 § i grundlagen, vilka drogtestningen kan anses inskränka. I enlighet med de allmänna förutsättningar för begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna som omfattats av grundlagsutskottet skall drogtestningen regleras genom exakta och noggrant avgränsade bestämmelser på lagnivå. Drogtestningen kan endast genomföras i samband med de praktiska arbetsuppgifterna eller den praktik som sker på en arbetsplats, där det kan orsakas särskild fara för säkerheten om en person uppträder påverkad av rusmedel. För att testningen skall få utföras förutsätts det alltid att det finns grundad anledning att misstänka att en studerande uppträder påverkad av rusmedel i samband med arbetspraktiken.

Utgående från en helhetsbedömning av de grundläggande fri- och rättigheterna föreligger det en godtagbar grund för drogtestning av studerandena vid Räddningsinstitutet och drogtestningen är också påkallad utifrån ett viktigt samhälleligt intresse. Genom bestämmelsen om drogtestning strävar man efter att garantera den rätt till trygghet som föreskrivs i 7 § i grundlagen. Avsikten med testningen är att garantera tryggheten inom studiesamfundet och för andra personer i samband med de praktiska arbetsuppgifter som ordnas vid Räddningsinstitutet. Den grundläggande yrkesutbildningen inom räddningsväsendet och den utbildning för räddningsväsendets befäl som leder till yrkeshögskoleexamen innefattar bl.a. arbetspraktik med tungt utrustade släckningsbilar och under krävande förhållanden (t.ex. rökdykaruppgifter och arbete på hög höjd). Också den fortbildning och övriga utbildning som ordnas vid Räddningsinstitutet innefattar praktiska arbetsuppgifter som kräver särskild omdömesförmåga och noggrannhet. Om en studerande deltar i arbetspraktiken under påverkan av rusmedel kan studerandens egen, lärarnas och andra personers hälsa och säkerhet allvarligt äventyras. I samband med ar-

betspraktiken för jourhavande vid nödcentraler bekantar man sig bl.a. med användningen av de myndighetsregister som behövs inom nödcentralsverksamheten. De nödcentraler som avses i lagen om nödcentraler (157/2000) tar emot räddnings-, polis- samt social- och hälsovårdsväsendets nödmeddelanden, förmedlar meddelandena till myndigheterna samt fungerar som sambandscentraler för dessa myndigheter. Nödcentralerna har omfattande rättigheter att få uppgifter bl.a. ur polisens personregister. Det privatlivsskydd som avses i 8 § i grundlagen och i synnerhet det skydd för personuppgifter som hör samman med privatlivsskyddet kan äventyras om någon deltar i arbetspraktiken under påverkan av rusmedel.

Rusmedelsbruk kan inte på ett tillförlitligt sätt konstateras på något annat sätt än genom ett sådant drogtest som avses i förslaget. Rättsskyddet i samband med de påföljder som hör samman med drogtestningen tillgodoses genom de möjligheter till rättelse och ändringssökande som föreskrivs i 5 kap. i lagförslaget.

När det gäller de övriga yrkena inom säkerhetsbranschen har även polisen tagit i bruk drogtestning i samband med utbildningen. Vid polisutbildningen är det möjligt att använda drogtestning i större omfattning än enligt den föreslagna lagen. Den som ansöker till utbildning för grundexamen för polis är enligt 7 § i lagen om polisutbildning (68/2005) skyldig att delta i ett drogtest. Testningen kan också genomföras medan utbildningen pågår samt under praktikperioden, om det finns grundad anledning att misstänka att polisaspiranten eller den som fullgör praktik uppträder påverkad av rusmedel under utbildningstiden eller i arbete i samband med praktiken.

Räddningsinstitutets ordningsstadga

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande angående ändring av lagen om grundläggande utbildning och vissa andra lagar (GrUU 70/2002) konstaterat att det enligt utskottets åsikt i och för sig inte stöter på några problem att föreskriva om en skyldighet för utbildningsanordnaren att godkänna bestämmelser om frågor som har att göra exempel-

vis med de praktiska arrangemangen kring skolarbetet eller användningen av skolhuset och skolområdet. När det gäller skol- och läroanstalts specifika ordningsstadgor handlar det enligt utlåtandet i princip inte om delegering av lagstiftningsbehörighet enligt 80 § i grundlagen, utan om rätt att fatta lokala administrativa beslut av allmän karaktär.

Bestämmelsen om Räddningsinstitutets ordningsstadga som ingår i den föreslagna 33 § innehåller en exakt och noggrant avgränsad definition av de ärenden och kategorier av ärenden som kan regleras i ordningsstadgan. I Räddningsinstitutets ordningsstadga utfärdas bestämmelser som är behövliga för tryggheten och trivseln inom studiesamfundet. Man kan också utfärda bestämmelser om de praktiska arrangemangen i samband med studierna, om hur institutets egendom får hanteras samt om uppträdandet vid institutet och dess internat samt under arbetspraktik och studiebesök. Ordningsstadgan gäller enligt förslaget alla studerande vid Räddningsinstitutet. Med hjälp av Räddningsinstitutets ordningsstadga strävar man efter att bidra till att garantera den rätt till trygghet som avses i 7 § i grundlagen för de personer som hör till studiesamfundet.

En studerande som brutit mot ordningsstadgan kan enligt 30 § i lagförslaget straffas med en skriftlig varning eller med avstängning för viss tid, högst ett år. Bestämmelser om de rättsmedel som står till studerandenas förfogande ingår i 5 kap. i lagförslaget. En studerande som fått en skriftlig varning kan yrka på rättelse i beslutet hos Räddningsinstitutets rättelse- och disciplinnämnd och därefter söka ändring i nämndens beslut genom att anföra besvär hos förvaltningsdomstolen. Ett beslut om avstängning av en studerande för viss tid som fattats av Räddningsinstitutets rättelse- och disciplinnämnd kan likaså överklagas hos förvaltningsdomstolen.

Disciplin

I 30 § i lagen om Räddningsinstitutet finns bestämmelser om disciplinstraff, i 31 § om förfarandet i disciplinärenden och i 32 § om förhållandet mellan disciplinärt förfarande och ett anhängigt åtal eller ett domstolsavgörande. Disciplinstraffen är skriftlig varning,

avstängning för viss tid för högst ett år samt förlust av rätten att bo på institutets internat för viss tid eller helt och hållet. Det disciplinära förfarandet gäller enligt grundlagsutskottets riktlinjer egentligen inte straffbara gärningar i det avseende som avses i 8 § i grundlagen utan förfarandet innefattar administrativa påföljder (GrUU 74/2002 rd). Flera andra lagar som gäller ordnande av utbildning innehåller också bestämmelser om disciplinärt förfarande. Lagen om polisutbildning innehåller liknande bestämmelser om disciplinära påföljder för studerande.

Man har i lagförslaget strävat efter att specificera de gärningar som medför disciplinStraff på det sätt som det allmänna precisionskravet förutsätter. Enligt förslaget är det straffbart att handla i strid med bestämmelserna i ordningsstadgan, fuska i studierna,

vägra genomgå ett drogtest samt att missbruka rusmedel i samband med arbetspraktiken. Påföljden för dessa gärningar är en skriftlig varning eller avstängning för viss tid.

Grundlagsutskottets utlåtande

Lagförslagen torde kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Eftersom propositionen innehåller flera konstitutionella frågor som hör samman med studerandenas rättigheter och skyldigheter, anses det önskvärt att ett utlåtande angående lagförslaget inhämtas av grundlagsutskottet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om Räddningsinstitutet**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på verksamheten vid Räddningsinstitutet som upprätthålls av staten och lyder under inrikesministeriet.

2 §

Räddningsinstitutets uppgift

Räddningsinstitutet skall ordna yrkesinriktad grundutbildning inom räddningsväsendet och nödcentralsverksamheten, utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen för räddningsväsendets befäl, utbildning som ger beredskap för störningssituationer under normala förhållanden och undantagsförhållanden och utbildning för civil krishantering samt för sin del svara för forsknings- och utvecklingsverksamheten inom räddningsväsendet, koordineringen av forskningsverksamheten samt vid behov även för andra uppgifter som är lämpliga med beaktande av institutets verksamhetsområde.

2 kap.

Räddningsinstitutets förvaltning

3 §

Rektor

Räddningsinstitutet har en rektor som utnämns av inrikesministeriet.

Räddningsinstitutets rektor skall leda institutets verksamhet och svara för att de uppgifter som ankommer på institutet sköts med framgång.

4 §

Beslutanderätt

De ärenden som ankommer på Räddningsinstitutet avgörs av rektorn, om inte något annat bestäms i denna lag. I en arbetsordning kan beslutanderätten i ett ärende som hör till rektorns behörighet överfäras på någon annan tjänsteman vid institutet, med undantag för beslutanderätten i ärenden som enligt lag uttryckligen skall avgöras av rektorn. Ärendena avgörs på föredragning, om inte något annat bestäms i arbetsordningen.

5 §

Arbetsordning

Närmare bestämmelser om organiseringen av Räddningsinstitutets förvaltning och verksamhet och om personalens uppgifter samt om behörighet, behandlingen av ärenden, sammankallande av rättelse- och disciplinnämnden och behandlingen av ärenden i nämnden ges i institutets arbetsordning. Arbetsordningen fastställs av rektor.

6 §

Rättelse- och disciplinnämnd

Vid Räddningsinstitutet finns en rättelse- och disciplinnämnd som skall behandla och avgöra rättelseyrkanden som gäller antagning av studerande, förlust och avbrytande av stu-

dierätten, bedömning av studieprestationer, tillgodoräknande av tidigare studier, skriftliga varningar och avbrytande av studierna enligt 30 § 3 mom. Rättelse- och disciplinnämnden fattar också beslut om sådan avstängning för viss tid av en studerande samt om sådan förlust för viss tid eller helt och hållet av rätten att bo på institutets internat som utgör disciplinstraff enligt denna lag.

Rättelse- och disciplinnämnden har en ordförande och tre övriga ledamöter. Inrikesministeriet utser bland Räddningsinstitutets personal nämndens ordförande och ledamöter samt personliga suppleanter för dem för tre år i sänder. Minst två av ledamöterna liksom även deras personliga suppleanter skall höra till institutets undervisningspersonal.

Rättelse- och disciplinnämnden är beslutför då den är fulltalig. Vid lika röstetal gäller som beslut den åsikt som ordföranden omfattar, i ärenden som gäller disciplinstraff dock den lindrigare ståndpunkten.

7 §

Räddningsinstitutets delegation

Vid planeringen och utvecklingen av Räddningsinstitutets verksamhet samt vid uppföljningen av förändringarna i institutets verksamhetsbetingelser och bedömningen av förändringarnas effekter bistås institutet av Räddningsinstitutets delegation, som tillsätts av inrikesministeriet för fyra år i sänder. Delegationen skall vara representativ i funktionellt, regionalt och språkligt hänseende.

Närmare bestämmelser om tillsättandet av Räddningsinstitutets delegation och om dess sammansättning utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 §

Utvärdering av kvaliteten

Räddningsinstitutet skall svara för kvaliteten och den fortlöpande utvecklingen av den utbildning och övriga verksamhet som ordnas vid institutet samt för utvärderingen av verksamhetens kvalitet.

9 §

Behörighetsvillkor

Bestämmelser om behörighetsvillkoren för Räddningsinstitutets rektor och ordinarie undervisningspersonal, samt vid behov även om behörighetsvillkoren för den övriga personalen, utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §

Användning av uniform

Räddningsinstitutets personal skall i sitt uppdrag bära uniform, om inte uppdragets art eller natur förutsätter något annat. Institutet fattar närmare beslut om användningen av uniform.

Närmare bestämmelser om uniformen för Räddningsinstitutets personal och om anknytande beteckningar för tjänsteställning utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

3 kap.

Utbildning, undervisning och examina

11 §

Utbildning som leder till yrkesexamen

Den yrkesinriktade grundutbildning som ordnas vid Räddningsinstitutet är utbildning som leder till yrkesexamina inom räddningsväsendet och nödcentralsverksamheten. Bestämmelser om utbildningsprogrammen och de examina som avläggs inom dem utfärdas genom förordning av statsrådet. Inrikesministeriet fastställer årligen på framställning av institutet antalet nya studieplatser inom den utbildning som leder till yrkesexamina.

12 §

Utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen

Den utbildning för räddningsväsendets befäl som leder till yrkeshögskoleexamen ordnas av Savonia-ammattikorkeakoulu i samarbete med Räddningsinstitutet. Vid denna ut-

bildning iaktas i tillämpliga delar yrkeshögskolelagen (351/2003) och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Studerandena är studerande vid yrkeshögskolan. Båda läroanstalterna svarar för utbildningen i enlighet med de närmare bestämmelser som vid behov utfärdas genom förordning av statsrådet och i enlighet med vad som avtalas mellan yrkeshögskolan och institutet.

På yrkeshögskolestuderande inom utbildningen för räddningsväsendets befäl tillämpas dessutom i tillämpliga delar 15 §, 23 § 1 mom., 24—27 §, 30 § 1 och 2 mom. samt 31—34 §.

13 §

Övrig utbildning

Räddningsinstitutet ordnar yrkesinriktad fortbildning som hör samman med räddningsväsendet och nödcentralsverksamheten, utbildning för den ledande och specialiserade personalen inom befolkningsskyddet enligt räddningslagen (468/2003), utbildning som främjar beredskap för undantagsförhållanden enligt beredskapslagen (1080/1991) samt krishanteringsutbildning enligt lagen om civilpersonals deltagande i krishantering (1287/2004). Institutet kan även ordna annan utbildning som är lämplig med beaktande av dess verksamhetsområde.

14 §

Den yrkesinriktade grundutbildningens omfattning och innehåll

Grunden för studiernas dimensionering utgörs av en studiepoäng. Studieperioderna poängsätts i enlighet med den arbetsmängd de kräver. Den arbetsmängd studierna i genomsnitt kräver under ett läsår motsvarar 60 studiepoäng. De studier som leder till yrkesexamen omfattar minst 90 studiepoäng och utbildningen för underbefäl minst 60 studiepoäng. Studiernas maximitid anges i en läroplan enligt 16 §.

Den utbildning som leder till yrkesexamen innefattar yrkesinriktade studier och praktik som stöder studierna samt sådana allmänna studier som behövs för erhållande av yrkes-

skicklighet och som kompletterar yrkeskunskapen.

15 §

Praktik

Den praktik enligt läroplanen som ordnas i samband med praktiska arbetsuppgifter på en arbetsplats grundar sig på ett skriftligt avtal mellan Räddningsinstitutet och arbetsplatsen.

16 §

Läroplaner

Räddningsinstitutet godkänner läroplaner för den utbildning som leder till yrkesexamen. I läroplanerna anges studiernas maximitid och omfattning i form av studiepoäng, undervisningens mål och centrala innehåll, den allmänna organiseringen av undervisningen och studierna, grunderna för bedömningen av studerandena samt övriga centrala faktorer som hör samman med genomförandet av undervisningen.

Savonia-ammattikorkeakoulu fattar på framställning av Räddningsinstitutet beslut om läroplanerna för räddningsväsendets befälsutbildning.

Räddningsinstitutet godkänner kursprogrammen för sådan övrig utbildning som avses i 13 §, med undantag för kursprogrammen för sådan krishanteringsutbildning som avses i lagen om civilpersonals deltagande i krishantering (1287/2004), vilka fastställs av inrikesministeriet.

17 §

Undervisningsspråk

Räddningsinstitutets undervisningsspråk är finska. Undervisning ges också på svenska och vid behov även på andra språk.

Studerandena får i samband med antagningen av studerande och i proven använda antingen finska eller svenska.

4 kap.

Studerandenas rättigheter och skyldigheter

18 §

Behörighet för studier

Till det utbildningsprogram som leder till yrkesexamen för manskap inom räddningsväsendet kan antas en sökande som

- 1) har fyllt 18 år innan studierna inleds,
- 2) innan ansökningstiden löper ut avlast
 - a) gymnasiet läromängd,
 - b) studentexamen,
 - c) en yrkesinriktad grundexamen eller motsvarande tidigare studier, eller
 - d) en yrkesinriktad grundexamen eller yrkesexamen enligt lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998) eller en motsvarande tidigare examen,
- 3) är lämplig med avseende på sitt hälsotillstånd och i övrigt med hänsyn till en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna inom branschen,
- 4) har blivit godkänd i urvalsprovet för utbildningsprogrammet, och

5) har giltig körkort för ett fordon i klass C.
Till det utbildningsprogram som leder till yrkesexamen för jourhavande vid nödcentraler kan antas en sökande som uppfyller de krav som avses i 1 mom. 1—4 punkten.

Till de utbildningsprogram som avses i 1 och 2 mom. kan också en sådan sökande antas som inte har utbildning enligt 1 mom. 2 punkten, om sökanden i övrigt enligt Räddningsinstitutets bedömning har tillräckliga kunskaper och färdigheter för studierna.

Till det utbildningsprogram som leder till yrkesexamen för underbefäl inom räddningsväsendet kan antas en sökande som

- 1) har avlagt yrkesexamen för manskap inom räddningsväsendet enligt denna lag eller slutfört en motsvarande utbildning vid en läroanstalt inom räddningsbranschen enligt tidigare bestämmelser och föreskrifter eller som i övrigt enligt Räddningsinstitutets bedömning har tillräckliga kunskaper och färdigheter för studierna,

2) är lämplig med avseende på sitt hälsotillstånd och i övrigt med hänsyn till en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna inom

branschen,

3) har blivit godkänd i urvalsprovet för utbildningsprogrammet, och

4) har giltig körkort för ett fordon i klass C.
Räddningsinstitutet fattar beslut om de villkor för antagning till utbildningen som avses i 1 mom. 3 punkten och 4 mom. 2 punkten och som gäller krav i fråga om hälsotillstånd och lämplighet för branschen. Den som ansöker om att bli antagen till den yrkesinriktade grundutbildningen skall på det sätt som Räddningsinstitutet bestämmer lämna de uppgifter om sitt hälsotillstånd som krävs vid bedömningen av valet av studerande. Räddningsinstitutet kan av polisen begära en säkerhetsutredning enligt lagen om säkerhetsutredningar (177/2002) angående sökandena.

19 §

Antagning av studerande

Räddningsinstitutet fattar beslut om ansökningsförfarandet, om beaktandet av tidigare studier, arbetserfarenhet och övriga meriter vid valet av sökande som får delta i urvalsprovet samt om urvalsprovets struktur och om avvägningen mellan de olika delarna i urvalsprovet, liksom även om de övriga principer som skall iaktas vid antagningen av studerande. Likvärdiga urvalsprinciper skall tillämpas på sökandena.

Räddningsinstitutet fattar beslut om antagningen av studerande.

20 §

Inskrivning

Den som har antagits till den yrkesinriktade grundutbildningen skall på det sätt som Räddningsinstitutet bestämmer anmäla sig till institutet, varefter han eller hon antecknas som studerande.

21 §

Studierätt

En studerande har rätt att genomföra studierna i enlighet med de grunder som anges i utbildningsprogrammets läroplan.

22 §

Tillgodoräknande av studier

En studerande har rätt att som en del av lärokursen i den examen som skall avläggas räkna sig till godo studier som slutförts i andra sammanhang och som till sina mål och sitt centrala innehåll överensstämmer med läroplanen. Räddningsinstitutet fattar beslut i ärenden som gäller tillgodoräknande av studier.

23 §

Undervisningens avgiftsfrihet och studiesociala förmåner

Undervisningen inom den yrkesinriktade grundutbildningen är avgiftsfri. Då studierna bedrivs vid Räddningsinstitutet eller i verksamhetslokaler som disponeras av institutet är inkvarteringen i Räddningsinstitutets internat och måltiderna avgiftsfria. Studerandena svarar för de kostnader som orsakas av läroböcker, övrigt skriftligt studiematerial, studerandeuniformen samt inkvartering och måltider under praktikperioden.

För dem som deltar i sådan utbildning enligt 40 § i beredskapslagen som främjar beredskap för undantagsförhållanden är undervisningen och måltiderna avgiftsfria, liksom inkvarteringen i institutets internat i samband med den utbildning som sker vid Räddningsinstitutet.

I 57 § i räddningslagen bestäms om förmåner för dem som deltar i befolkningskyddsutbildning.

24 §

Drogtestning

En studerande vid Räddningsinstitutet är skyldig att på förordnande av institutet genomgå ett drogtest som utförs av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården och av laboratoriepersonal, om det finns grundad anledning att misstänka att studeranden uppträder påverkad av rusmedel i de praktiska arbetsuppgifter som ordnas vid institutet eller i den praktik som sker på en ar-

betsplats. En yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården får skriftligen lämna institutet slutsatserna av drogtestet. De uppgifter som erhållits genom drogtestet är sådana uppgifter om hälsotillståndet som avses i 25 §.

Räddningsinstitutet svarar för kostnaderna för den i 1 mom. avsedda drogtestningen.

25 §

Behandling av uppgifter om studerandenas och sökandenas hälsotillstånd

Uppgifter som gäller hälsotillståndet för den som ansökt om att bli antagen som studerande eller som är studerande får vid Räddningsinstitutet behandlas endast av personer som bereder eller fattar beslut om antagning av studerande, avbrytande av studierna eller förlust av studierätten eller disciplinära åtgärder. Institutet skall förvara uppgifter om hälsotillståndet skilt från övriga personuppgifter. Uppgifterna om hälsotillståndet skall utplånas ur registret omedelbart då de lagstadgade arbetsuppgifterna inte längre förutsätter att uppgifterna förvaras, dock senast ett år efter att uppgifterna införts i registret.

Räddningsinstitutet får lämna ut sådana uppgifter som institutet innehar angående hälsotillståndet hos en yrkeshögskolestuderande inom räddningsväsendets befälsutbildning till Savonia-ammattikorkeakoulu benämnda yrkeshögskola.

26 §

Arbetskydd under praktikperioden

Arbetsgivaren svarar för studerandenas arbetskydd vid den praktik som ordnas på en arbetsplats på det sätt som i arbetskyddslagen (738/2002) bestäms om arbetskyddet för arbetstagare.

27 §

Tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande

Den som studerar vid Räddningsinstitutet får inte röja en handlings sekretessbelagda innehåll eller en uppgift som vore sekretess-

belagd om den ingick i en handling, och inte heller någon annan omständighet som han eller hon fått kännedom om i samband med utbildningen och om vilken tystnadsplikt föreskrivs genom lag. En uppgift för vilken tystnadsplikt gäller får inte heller röjas efter det att utbildningen eller verksamheten hos myndigheten har upphört.

Den som studerar vid Räddningsinstitutet får inte använda sekretessbelagda uppgifter för att skaffa sig själv eller någon annan fördel eller för att skada någon annan.

Till straff för brott mot tystnadsplikten döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen (39/1889), om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § i strafflagen eller om inte strängare straff för brottet bestäms i någon annanstans i lag.

28 §

Förlust av studierätten inom den yrkesinriktade grundutbildningen

En studerande förlorer sin studierätt, om han eller hon

1) i samband med ansökan till Räddningsinstitutet har lämnat felaktiga eller vilseledande uppgifter eller hemlighållit en sådan omständighet om sig själv som kunde ha förhindrat antagningen,

2) inte har anmält sig till institutet på det sätt som bestäms i 20 § och det att han eller hon underlåtit att anmäla sig inte beror på ett oöverstigligt hinder,

3) inte har slutfört sina studier inom den maximitid som anges i läroplanen och institutet inte av särskilda skäl beviljar honom eller henne extra tid för att slutföra studierna,

4) har konstaterats ha en sådan sjukdom eller skada som uppenbart utgör ett bestående hinder för deltagande i utbildningen och avläggande av examen,

5) har dömts till straff vid en allmän domstol och det begångna brottet visar att han eller hon är olämplig för uppgifter inom branschen.

Studeranden skall på begäran ge institutet de uppgifter som krävs för bedömning av hälsotillståndet enligt 1 mom. 4 punkten.

Beslut om förlust av studierätten fattas av rektor.

29 §

Avbrytande av studierätten inom den yrkesinriktade grundutbildningen

Räddningsinstitutet kan på eget initiativ eller på ansökan av en studerande avbryta studierätten för en studerande inom den yrkesinriktade grundutbildningen för högst ett år i sänder på grund av långvarig sjukdom eller graviditet och förlossning. Räddningsinstitutet kan avbryta studierätten också i de fall som avses i 32 § 4 mom. Studeranden skall på begäran ge institutet de uppgifter som krävs för bedömning av hälsotillståndet. Beslut om avbrytande av studierätten fattas av rektor.

30 §

Disciplinstraff

En studerande inom den yrkesinriktade grundutbildningen vid Räddningsinstitutet och en yrkeshögskolestuderande inom räddningsväsendets befälsutbildning, som har handlat i strid med bestämmelserna i Räddningsinstitutets ordningsstadga, gjort sig skyldig till fusk i studierna, vägrat genomgå ett sådant drogtest som avses i 24 § eller lämnat ett prov som utvisar missbruk av rusmedel, kan, beroende på hur allvarlig förseelsen är, straffas antingen med en skriftlig varning eller med avstängning för viss tid, högst ett år. Om en studerande har brutit mot bestämmelserna i ordningsstadgan för institutets internat, kan han eller hon för viss tid eller helt och hållet förlora sin rätt att bo på internatet.

Räddningsinstitutets rektor fattar beslut om att tilldela en studerande inom den yrkesinriktade grundutbildningen en varning och rättelse- och disciplinnämnden fattar beslut om avstängning för viss tid. Beslut om disciplinära åtgärder som gäller en yrkeshögskolestuderande fattas av yrkeshögskolan i enlighet med vad som bestäms i 28 § i yrkeshögskolelagen. Beslut om förlust av rätten att bo på Räddningsinstitutets internat fattas dock alltid av institutets rättelse- och disciplinnämnd. I ett beslut om förlust av boenderätten får även en studerande vid yrkeshögsko-

lan söka ändring genom besvär på det sätt som bestäms om ändringssökande i 38 §.

För en studerande som deltar i sådan utbildning som avses i 13 § kan studierna vid kursen avbrytas i de fall som avses i 1 mom. Beslutet om avbrytande av studierna fattas av rektor.

31 §

Förfarandet i disciplinärenden och ärenden som gäller studierätt

Innan det fattas beslut om disciplinstraff samt förlust eller avbrytande av studierätten skall det ärende, den gärning eller den försummelse som beslutet grundar sig på specificeras, studeranden höras samt behövlig utredning skaffas.

Ett beslut som avses i 1 mom. får verkställas omedelbart trots att ändring har sökts, om inte Räddningsinstitutet, yrkeshögskolan i fråga eller förvaltningsdomstolen bestämmer något annat. Om ett beslut om avstängning för viss tid eller förlust eller avbrytande av studierätten upphävs har studeranden rätt att fortsätta studierna vid en motsvarande senare utbildning, om han eller hon inte har möjlighet att fortsätta den utbildning som avstängningen eller förlusten eller avbrytandet av studierätten gällde. Då utbildningen fortgår fattar Räddningsinstitutet beslut om tillgodoräkning av de studier studeranden genomfört. När det gäller en yrkeshögskolestuderande inom räddningsväsendets befälsutbildning fattas detta beslut av yrkeshögskolan. Den tid under vilken studierna är avbrutna ingår inte i studiernas maximitid.

32 §

Förhållandet mellan disciplinärt förfarande och ett anhängigt åtal eller ett domstolsavgörande

Om ett åtal mot en studerande är anhängigt vid en allmän domstol får inte disciplinärt förfarande av samma skäl inledas eller fortgå mot studeranden.

Om en domstol har frikänt en studerande får inte disciplinärt förfarande av samma skäl inledas eller fortgå annat än med stöd av en

sådan omständighet som inte kan betraktas som ett brott men som kan medföra disciplinär bestraffning.

Om en domstol har dömt en studerande till straff, får studeranden inte av samma skäl påföras disciplinstraff. Studeranden kan dock till följd av domen förlora sin studierätt inom den yrkesinriktade grundutbildningen med stöd av 28 §.

Om en studerande är föremål för undersökning på grund av ett brott, kan hans eller hennes studierätt avbrytas för den tid undersökningen pågår eller åtalet är anhängigt, om det är motiverat med avseende på det brott studeranden misstänks för eller omständigheter som hör samman därmed.

33 §

Räddningsinstitutets ordningsstadga

Räddningsinstitutet har en ordningsstadga i vilken det kan tas in sådana bestämmelser för studerandena vid institutet som är behövliga för tryggheten och trivseln inom studiesamfundet och som gäller de praktiska arrangemangen och uppträdandet vid institutet och dess internat samt under arbetspraktik och studiebesök, samt bestämmelser om hur institutets egendom får hanteras. Ordningsstadgan fastställs av rektor.

34 §

Användning av studerandeuniform och skyddsutrustning

En studerande inom den yrkesinriktade grundutbildningen och en yrkeshögskolestuderande inom räddningsväsendets befälsutbildning skall vid deltagandet i utbildningen bära studerandeuniform, om inte utbildningens art eller natur kräver något annat. Räddningsinstitutet fattar närmare beslut om studerandeuniformen och dess användning.

Räddningsinstitutet ställer avgiftsfritt den skyddsutrustning som behövs vid utbildningen till förfogande för studerandena inom den yrkesinriktade grundutbildningen och yrkeshögskoleutbildningen.

5 kap.

Särskilda bestämmelser

35 §

Finansiering av yrkeshögskoleutbildningen

Savonia-ammattikorkeakoulu erhåller finansiering för driftkostnaderna för den utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen enligt vad som bestäms i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998). Yrkeshögskolan ersätter Räddningsinstitutet för den undervisning institutet tillhandahåller i enlighet med vad yrkeshögskolan och institutet avtalar om saken årligen före ingången av finansåret.

Genom förordning av statsrådet kan vid behov utfärdas närmare bestämmelser om det ovan i 1 mom. avsedda avtalet mellan yrkeshögskolan och Räddningsinstitutet samt om betalningen av ersättningen.

36 §

Grunder för avgifterna för Räddningsinstitutets prestationer

På avgifter som tas ut för Räddningsinstitutets prestationer tillämpas lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Med avvikelse från vad som bestäms i lagen om grunderna för avgifter till staten, kan prissättningen av Räddningsinstitutets prestationer som skall prissättas enligt affärsekonomiska grunder avvika från dessa grunder när det gäller utbildning för frivilliga brandkårer samt sådan utbildning inom räddningsväsendet som skulle vara speciellt dyr eller vars efterfrågan staten vill öka. Närmare bestämmelser om de prestationer som avses i detta moment utfärdas genom förordning av inrikesministeriet. Genom förordning av inrikesministeriet utfärdas också bestämmelser om de grunder som hänför sig till täckandet av kostnaderna för utförandet av dessa prestationer.

37 §

Rättelseyrkande

Den som har ansökt om att bli antagen som studerande får hos rättelse- och disciplinnämnden skriftligen yrka på rättelse i ett beslut om antagning av studerande till den yrkesinriktade grundutbildningen inom 14 dagar från det att resultatet av antagningen har offentliggjorts. När resultatet av antagningen offentliggörs skall det meddelas hur sökandena kan få veta hur antagningsgrunderna har tillämpats på dem samt hur rättelse kan yrkas. Resultatet av antagningen får inte med anledning av ett rättelseyrkande ändras till nackdel för någon som har antagits som studerande.

En studerande får hos rättelse- och disciplinnämnden skriftligen yrka på rättelse i ett beslut om förlust eller avbrytande av studierätten, en skriftlig varning eller avbrytande av studierätten enligt 30 § 3 mom. inom 14 dagar från det att han eller hon har fått del av beslutet.

En studerande som är missnöjd med bedömningen av en studieprestation eller ett beslut om tillgodoräkandet av tidigare studier får muntligen eller skriftligen begära rättelse hos den som utfört bedömningen eller fattat beslut om tillgodoräkandet av studier. Begäran om rättelse skall framställas inom 14 dagar från det att studeranden har fått del av resultatet av bedömningen eller beslutet om tillgodoräkande. En studerande som är missnöjd med ett beslut som avses ovan i detta moment och som ges med anledning av ett rättelseyrkande får hos rättelse- och disciplinnämnden yrka på rättelse i beslutet inom 14 dagar från det att han eller hon har fått del av beslutet.

38 §

Ändringssökande

I ett beslut av Räddningsinstitutet eller dess rättelse- och disciplinnämnd får ändring sökas genom besvär enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I ett beslut i vilket rättelse får yrkas enligt 37 § eller ett beslut som gäller läroplanen, ordnings-

stadgan eller andra undervisningsarrangemang får ändring inte sökas genom besvär.

I ett beslut som getts vid rättelseförfarande får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. I ett beslut som getts vid rättelseförfarande och som gäller bedömning av en studieprestation, tillgodoräknande av tidigare studier eller avbrytande av studierätten enligt 30 § 3 mom. får ändring dock inte sökas genom besvär.

I ett beslut av förvaltningsdomstolen som gäller antagning av studerande, förlust eller avbrytande av studierätten, avstängning av en studerande eller förlust av rätten att bo i internatet får ändring inte sökas genom besvär.

39 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.

40 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen av den 8 december 1994 om Räddningsinstitutet (1165/1994) jämte ändringar.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av 15 § i räddningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i räddningslagen av den 13 juni 2003 (468/2003) 15 § som följer:

15 §

Statens ansvar för utbildningen

Staten sköter yrkesutbildningen inom räddningsväsendet samt den övriga utbildningen som hör samman med räddningsväsendet i enlighet med vad som bestäms i lagen om Räddningsinstitutet (/).

Inrikesministeriet kan också bemyndiga någon annan läroanstalt än Räddningsinstitutet att ge yrkesinriktad grundutbildning inom räddningsbranchen. I fråga om personalens behörighet, den utbildning och undervisning som ges samt de examina som kan avläggas vid en behörig läroanstalt gäller, liksom i fråga om studerandenas rättigheter och skyl-

digheter, i tillämpliga delar vad som bestäms i lagen om Räddningsinstitutet och i statsrådets förordning som utfärdats med stöd av den. I den undervisning som ges vid en behörig läroanstalt skall Räddningsinstitutets läroplaner iakttas. En behörig läroanstalt skall tillsätta en rättelse- och disciplinnämnd för läroanstalten, beträffande vilken bestämmelserna om Räddningsinstitutets rättelse- och disciplinnämnd i tillämpliga delar skall iaktas. Närmare bestämmelser om rättelse- och disciplinnämnden vid en behörig läroanstalt utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 22 december 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Inrikesminister *Kari Rajamäki*

2.

Lag**om ändring av 15 § i räddningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i räddningslagen av den 13 juni 2003 (468/2003) 15 § som följer:

Gällande lydelse

15 §

Statens ansvar för utbildningen

Staten sköter yrkesutbildningen inom räddningsväsendet samt utbildningen av den ledande och specialiserade personalen inom befolkningsskyddet. Närmare bestämmelser om hur utbildningen ordnas ingår i lagen (1165/1994) och förordningen (1237/1994) om Räddningsinstitutet.

Inrikesministeriet kan också bemyndiga någon annan läroanstalt än Räddningsinstitutet att ge yrkesinriktad grundutbildning inom räddningsområdet. I den undervisning som ges av en behörig läroanstalt skall Räddningsinstitutets läroplaner iakttas. I fråga om de studerandes rättsskydd samt om disciplin och ändringssökande i den behöriga läroanstalten gäller i tillämpliga delar lagen och förordningen om Räddningsinstitutet, dock så att rättelseyrkanden som gäller antagning av studerande och bedömning av studieprestationer vid en behörig läroanstalt behandlas av en av läroanstalten tillsatt examensnämnd med tre medlemmar, där en av medlemmarna skall representera de studerande. Närmare bestämmelser om examensnämnden utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.

Föreslagen lydelse

15 §

Statens ansvar för utbildningen

Staten sköter yrkesutbildningen inom räddningsväsendet samt *den övriga utbildningen som hör samman med räddningsväsendet i enlighet med vad som bestäms i lagen om Räddningsinstitutet (/).*

Inrikesministeriet kan också bemyndiga någon annan läroanstalt än Räddningsinstitutet att ge yrkesinriktad grundutbildning inom *räddningsbranschen. I fråga om personalens behörighet, den utbildning och undervisning som ges samt de examina som kan avläggas vid en behörig läroanstalt gäller, liksom i fråga om studerandenas rättigheter och skyldigheter, i tillämpliga delar vad som bestäms i lagen om Räddningsinstitutet och i statsrådets förordning som utfärdats med stöd av den. I den undervisning som ges vid en behörig läroanstalt skall Räddningsinstitutets läroplaner iakttas. En behörig läroanstalt skall tillsätta en rättelse- och disciplinnämnd för läroanstalten, beträffande vilken bestämmelserna om Räddningsinstitutets rättelse- och disciplinnämnd i tillämpliga delar skall iakttas. Närmare bestämmelser om rättelse- och disciplinnämnden vid en behörig läroanstalt utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.*

Denna lag träder i kraft den _____ 200 .